

МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ

ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ПРОГРАМИРАНЕ НА РЕГИОНАЛНОТО
РАЗВИТИЕ”

ИЗИСКВАНИЯ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

*по покана за представяне на средносрочна рамкова
инвестиционна програма и проектни фишове
чрез процедура за директно предоставяне на
безвъзмездна финансова помощ*

Приоритетна ос 2 : Регионална и местна достъпност

Операция 2.1. Регионална и местна пътна инфраструктура

Схема за безвъзмездна финансова помощ:
BG161PO001/2.1-01/2007 ”Подкрепа за рехабилитация и
реконструкция на второкласни и третокласни пътища”

Конкретен бенефициент:

Агенция «Пътна Инфраструктура»

Бюджетна линия: **BG161PO001/2.1-01/2007**

Краен срок за кандидатстване: за 2009 година – 30 Януари 2009г.
– 30 Ноември 2009г.
за 2010 година – 30 Декември 2010г.
за 2011 година – 01 Август 2011 г.
за 2012 година – 28 Август 2012 г.
за 2013 година – 31 Януари 2013 г.
– 14 Юни 2013 г.
– 15 Август 2013 г.
Краен срок за кандидатстване с голям проект – 15 Август 2013 г.

Код по приоритетна тема:	22
Код по форма на финансиране:	01
Код по териториална спецификация:	01
Код по местонахождение:	BG

София, август 2013 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ”	6
1.1. ВЪВЕДЕНИЕ	6
1.2 ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА НАСТОЯЩАТА СХЕМАТА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ	7
1.3 ПРИОРИТЕТНА ОС 2 „РЕГИОНАЛНА И МЕСТНА ДОСТЪПНОСТ”	8
1.4 ОПЕРАЦИЯ 2.1 “ РЕГИОНАЛНА И МЕСТНА ПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА ”	9
2. СХЕМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ: “ПОДКРЕПА ЗА РЕХАБИЛИТАЦИЯ И РЕКОНСТРУКЦИЯ НА ВТОРОКЛАСНИ И ТРЕТОКЛАСНИ ПЪТИЩА”	9
2.1 Процедура за изпълнение на схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	10
3. ОБЩ РАЗМЕР НА ФИНАНСОВИТЕ СРЕДСТВА ПО ПРОЦЕДУРАТА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ	11
4. ПРАВИЛА ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ ПО НАСТОЯЩАТА ПОКАНА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ	12
4.1 ПРАВИЛА ПО ОТНОШЕНИЕ НА ПРОЕКТИ, ГЕНЕРИРАЩИ ПРИХОДИ	13
4.2 ДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ ПО НАСТОЯЩАТА СХЕМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ	14
4.3. Допустими и недопустими разходи	19
4.3.1. Допустими разходи: разходи, които се признават при отпускане на безвъзмездна финансова помощ	19
4.3.2. Недопустими разходи.....	23
5. НАЧИН НА КАНДИДАТСТВАНЕ И ПРОЦЕДУРА ЗА ОЦЕНКА НА СРЕДНОСРОЧНАТА РАМКОВА ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА И ПРОЕКТНИТЕ ФИШОВЕ	24
5.1. ФОРМУЛЯР ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ	24
5.2. КАК И КЪДЕ СЕ ИЗПРАЩАТ РАМКОВАТА ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА И ПРОЕКТНИТЕ ФИШОВЕ	25
5.3. ПРОЕКТНИ ФИШОВЕ	26
5.4. ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ	26
5.5. ОЦЕНКА НА СРЕДНОСРОЧНАТА РАМКОВА ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА И НА ПРОЕКТНИТЕ ФИШОВЕ КЪМ НЕЯ	27
5.6. СПИСЪК НА ДОКУМЕНТИТЕ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ.....	35
5.7. УВЕДОМЯВАНЕ ОТНОСНО РЕШЕНИЕТО НА ДОГОВАРЯЩИЯ ОРГАН	38
5.8. УСЛОВИЯ, ПРИЛОЖИМИ КЪМ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СРЕДНОСРОЧНАТА РАМКОВА ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА И ПРОЕКТНИТЕ ФИШОВЕ, СЛЕД РЕШЕНИЕТО НА ДОГОВАРЯЩИЯ ОРГАН ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ	38
5.8.1. Специфични условия приложими при изпълнението на проектите	39
5.8.2. Окончателен размер на безвъзмездната финансова помощ, предоставена от Договарящия орган	40
5.8.3. Невъзможност да се изпълнят целите на проектите.....	40
5.8.4. Промени в договора.....	40
5.8.5. Плащания	41
5.8.6. Наблюдение на изпълнението на проектите и постигане на заложените резултати.....	41
5.8.7. Отчитане на проектите.....	42
5.8.8. Генериране на приходи.....	42
5.8.9. Публичност	43
5.9 СПИСЪК НА ПРИЛОЖЕНИЯТА.....	44

Обяснителни бележки

Анекс	Документ, с който се изменят или допълват условията на сключения вече договор
Безвъзмездна финансова помощ	Без да противоречи на чл. 108 от Регламент (ЕО, Евратом) No 1605/2002г., това са средства, предоставени от ОП "Регионално развитие", включително съответното национално съфинансиране, с цел изпълнението на одобрен проект, насочен към постигане на определени резултати.
Бенефициент на безвъзмездна финансова помощ	Лицата, посочени в чл.2, ал. 4 от Регламент (ЕО) No 1083/2006г. - публичен или частен стопански субект, организация или предприятие, който отговаря за започването или за започването и изпълнението на операциите. В рамките на схемите за помощ по член 87 от Договора за създаване на ЕО бенефициентите са публични или частни предприятия, които изпълняват отделен проект и получават публична помощ.
Възстановим данък добавена стойност	Сумата на платения данък върху добавената стойност, която регистрираното по реда на Закона за данък върху добавената стойност лице има право да приспадне от задълженията си по Закона за данък върху добавената стойност, включително когато, като е имало това право, не го е упражнило по реда на закона.
Договарящ орган	Орган, който провежда процедури за набиране и оценка на проектни предложения и сключва договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.
Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	Договор, сключен между Ръководителя на Договарящия орган и бенефициент, за предоставяне и разходване на безвъзмездна финансова помощ с цел изпълнение на одобрен проект.
Допустими разходи	Разходите, които могат да бъдат приети като разрешени по един проект по смисъла на ПМС № 62 от 21.03.2007 г. и ПМС № 245 от 09.10.2007 г..
Конкретен бенефициент	Организация, институции, административна структура и друга подобна, индивидуално посочена в оперативната програма като единствен субект, който може да изготви проектно предложение и да получи безвъзмездна помощ за определена дейност.
Критерии за допустимост на дейностите по рамковата инвестиционна програма/ проектни фишове	Изисквания, които се отнасят до видовете дейности, предвидени за изпълнение в рамките на проектите фишове, които отговарят на приоритетите и целите на конкретната безвъзмездна финансова помощ, както и на правилата и законодателството в областта на държавните помощи.
Критерии за оценка на средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове към нея	Критерии, изготвени и одобрени от Управляващия орган, съобразени с критериите за подбор на проекти на ниво операции, одобрени от Комитета за наблюдение по съответната оперативна програма, създаден с Постановление № 182 на Министерския съвет от 2006 г. за създаване на Комитети за наблюдение на Националната стратегическа референтна рамка и Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, в съответствие с които се извършват оценката и изборът на проекти, които да бъдат съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз.
Недопустими разходи	Разходи, които не могат да бъдат приети като разрешени по проект и не могат да бъдат включени в искане за плащане по смисъла на ПМС № 62 от 21.03.2007 г. и ПМС № 245 от 09.10.2007 г.

Нередност	Всяко нарушение на разпоредба на общностното и/или националното законодателства, произтичащо от действие или бездействие на стопански субект, което има или би имало като последица нанасянето на вреда на общия бюджет на Европейския съюз и/или националния бюджет, като отчете неоправдан разход.
Одитирац орган	Структурата, която е функционално независима от Управляващия орган и Сертифициращия орган и е отговорна за проверката на ефективното функциониране на системите за управление и контрол.
Оперативна програма	Документ, представен от държава-членка и одобрен от Комисията, който определя стратегия за развитие съгласно набор от приоритети, които следва да се осъществят с помощта на Структурните фондове и Кохезионния фонд.
Операция	Проект или група от проекти, избрани от Управляващия орган на съответната Оперативна програма или от друго звено под негова отговорност, съгласно критерии, определени от Комитета за наблюдение, и изпълняван/и от един или повече бенефициенти, с оглед постигане целите на Приоритетното направление, в рамките на което се изпълнява/т.
Оценителна комисия	Комисия, сформирана от най-малко трима членове, които притежават необходимата квалификация и професионална компетентност за предоставяне на обосновано становище по проектните предложения.
Оценка на административното съответствие	Етап от оценката на проектното предложение, при който се извършва проверка относно формалното представяне на проектното предложение.
Оценка на допустимостта	Етап от оценката на проектното предложение, при който оценяването се извършва чрез прилагане на критериите за допустимост на кандидатите и проектните дейности.
Покана за представяне на рамкова инвестиционна програма	Покана от страна на Управляващия орган, адресирана към конкретен бенефициент, с цел да се разработи и представи рамкова инвестиционна програма с проектни фишове в рамките на специфична операция.
Приоритетна ос	Една от целите на стратегията в оперативна програма, която включва група операции, които са свързани и имат специфични измерими цели.
Проект	Съвкупност от взаимосвързани и взаимодопълващи се дейности с предварително определена цел/и, необходими ресурси и времева рамка за изпълнение, водещи до постигането на конкретни количествено-измерими резултати.
Проекти, генериращи приходи	Всяка дейност, която включва инвестиция в инфраструктура, чието използване подлежи на такси, заплащани директно от ползвателите или всяка дейност, която включва продажбата или отдаването под наем на земя или сгради или всяко друго предоставяне на услуги срещу заплащане (чл. 55 от Регламент 1083/11.07.2006 г.).
Проектен фиш	Предложение за проект, кандидатстващо за безвъзмездна финансова помощ, включващо формуляр за кандидатстване, бюджет и други придружителни документи. Проектният фиш е неразделна част от рамковата инвестиционна програма на конкретния бенефициент.
Сертифициращ орган	Структурата, отговорна за сертифициране на разходите по всяка оперативна програма и за подготвяне и изпращане на ЕК на

	сертифицирана декларация за разходите и искане за плащане по всяка оперативна програма.
Средносрочна рамкова инвестиционна програма	Програма, изготвена от съответния конкретен бенефициент, за кандидатстване по операция на Оперативната програма, съдържаща секторен анализ, оценка на потребностите, целите, мерките, индикатори за наблюдение, набор от зрели проекти, които ще се реализират (проектни фишове), включително финансова обосновка.
Схема за безвъзмездна финансова помощ	Това е общоприетото название на безвъзмездна финансова помощ по оперативна програма. В настоящите насоки безвъзмездна финансова помощ и схема за безвъзмездна финансова помощ се използват като синоними.
Техническа и финансова оценка	Оценка по същество на средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове, която се извършва в съответствие с критериите за оценка, одобрени от Комитета за наблюдение на Оперативната програма.
Управляващ орган	Структурата, определена да осъществява функцията по управление на оперативната програма и отговорна за нейното ефективно, ефикасно и законосъобразно изпълнение.

1. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ”

1.1. Въведение

Оперативна програма „Регионално развитие” 2007-2013г. (ОПРР) представлява единна оперативна програма за всичките шест района за планиране в България, които са избираеми за финансиране по цел „Сближаване” на ЕС. ОПРР е разработена в съответствие с целите на Европейския съюз, определени в Стратегическите насоки за сближаване на Общността за периода 2007-2013 година. Също така, ОПРР е в съответствие с Националната стратегическа референтна рамка (НСРР) на Република България и с Националната програма за реформи. В този по-широк контекст всички действия, предвидени в рамките на ОПРР, включват приоритетите на Общността, подкрепящи устойчивото развитие чрез укрепване на растежа, конкурентноспособността и заетостта, социалното включване, както и опазване качеството на околната среда.

Оперативна програма „Регионално развитие” за периода 2007 – 2013 г. трябва да изпълни следните средносрочни цели:

Обща цел на програмата

- Подобряване на качеството на живот и работната среда с по-добър достъп до основните услуги и нови възможности за повишена регионална конкурентноспособност и устойчиво развитие.

Специфични цели на програмата

- Изграждане на устойчиви и динамични градски центрове, свързани с техните по-слабо урбанизирани периферни територии, като по този начин се увеличават възможности за просперитет и развитие.
- Осигуряване на по-добър достъп до пътни, ИКТ и енергийни мрежи за изостаналите райони.
- Повишаване на регионалния туристически потенциал за развитие и маркетинг на устойчиви, диверсифицирани, специфични за региона туристически продукти с по-висока добавена стойност.
- Мобилизиране на регионалните и местни технически и институционални възможности и ресурси за осъществяване на политики за регионално развитие

ОП „Регионално развитие” поставя стратегически акцент върху ограничен брой въпроси в отговор на потребността от изпълнение на целите на ЕС за постигане на растеж и трудова заетост в светлината на подновената Лисабонска стратегия, чрез използване на инструментите на политиката за сближаване и Стратегическите насоки на Общността за сближаване 2007–2013. Акцентът се поставя върху избрана комбинация от няколко стратегически области, попадащи главно в обхвата на първите основни насоки.

- **Стратегията** на ОПРР е да се повиши конкурентоспособността и привлекателността на регионите и общините и да се намалят различията между и особено в рамките на шестте района за планиране на ниво NUTS II посредством подобряване на индустриалната, жилищната, социалната, екологичната и културна среда на градските райони и достъпността на селските райони по отношение на пътните, информационните и комуникационни, както и енергийните мрежи.

Стратегията ще бъде изпълнена посредством пет приоритетни оси, както следва:

Приоритетна ос 1: Устойчиво и интегрирано градско развитие

Приоритетна ос 2: Регионална и местна достъпност

Приоритетна ос 3: Устойчиво развитие на туризма

Приоритетна ос 4: Местно развитие и сътрудничество

Приоритетна ос 5: Техническа помощ

1.2 Институционална рамка за прилагане на настоящата схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

Управляващ орган на ОПРР е Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие” в Министерство на регионалното развитие и благоустройството. Управляващият орган носи отговорност за управлението на ОПРР, съгласно Регламент № 1083/2006г.

Договарящ орган на ОПРР - Управляващият орган е и Договарящ орган, по смисъла на ПМС №121/2007 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, и по Програма ФАР на Европейския съюз, (обн. ДВ, бр.45/07 г.).

Комитет за наблюдение на ОПРР одобрява критериите за избор на операции по ОПРР, осъществява наблюдение, одобрява корективни мерки и изпълнява други функции, произтичащи от Регламент (ЕС) № 1083 /2006 г. и ПМС №182 / 21.07.2006г.

Сертифициращ орган е Дирекция “Национален фонд” в Министерство на финансите. Съгласно чл. 61 от Регламент (ЕС) №1083/ 2006 г., Сертифициращият орган е отговорен за сертифициране на разходите, извършени от бенефициентите.

Одитиращ орган е Дирекция „Одит на средствата от ЕС” в Министерство на финансите. Съгласно чл. 62 от Регламент (ЕС) №1083/ 2006 г., Одитиращият орган е отговорен за извършването на одити, за проверка на ефективното функциониране на системата за управление и контрол на оперативната програма.

Централно координационно звено е структурата, която координира и следи изпълнението на целите на НСРР в процеса на усвояване на средствата от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС в страната. Тази функция се осъществява от дирекция „Управление на средствата от ЕС” в Министерство на финансите.

1.3 Приоритетна ос 2 „Регионална и местна достъпност”

Настоящите Изисквания за кандидатстване по схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG161PO001/2.1-01/2007 ”Подкрепа за рехабилитация и реконструкция на второкласни и третокласни пътища” са в рамките на приоритетна ос 2 на ОПРР „Регионална и местна достъпност”.

Приоритетна ос 2 попада в обхвата на сферата на действие на ЕФРР, посочена в чл.3.2 (б) от Регламент 1080/2006.

Приоритетната ос цели да се подобри качеството на живот и работна среда чрез по-добър достъп и създаване на нови възможности за повишаване на регионалната конкурентоспособност и устойчивото развитие.

Обединяването на територията на страната чрез по-добра достъпност и мобилност се явява фактор от решаващо значение за повишаване на регионалната конкурентоспособност, развитието и създаването на работни места. Тази интеграция е силно зависима от няколко основни инфраструктури – второкласните пътища, телекомуникациите и газоразпределителната мрежа.

Приоритетната ос е в подкрепа на изпълнението на два от приоритетите на НСРР: Приоритет 1 “Подобряване на базисната инфраструктура” и Приоритет 4 “Подкрепа за балансирано териториално развитие”, като се съгласува и допълва с ОП „Транспорт”, ОП „Административен капацитет” и Програмата за развитие на селските райони.

Състоянието на пътната мрежа е един от съществените фактори, който затруднява интеграцията на регионите помежду им и в европейското пространство, ограничава мобилността на работната сила, намалява достъпа до различни видове услуги и задълбочава различията между отделните райони, последица от които е изостаналост в развитието на периферните региони на страната.

Една от целите на приоритетната ос е да подпомогне обновяването и развитието на републиканската пътна мрежа, с оглед осигуряване на по-добра пътна достъпност между различните региони, както и във вътрешността на градските зони.

Второкласните и третокласните пътища, като част от републиканската пътна мрежа са от национално значение и основно обслужват връзките между центровете на големите градове, често преминавайки през малки градове и общини, включени в обхвата на градските агломерационни ареали.

Голяма част от второкласните и третокласните пътища в България са в незавидно състояние, което неотложно поражда необходимост от тяхното модернизиране, за да се подобри безопасността им, както и да се подпомогне развитието на туризма и достъпа до административните, здравните, образователните и културните услуги.

Подобряването на достъпа до най-отдалечените райони е сигурна стъпка към преодоляване на териториалните и на вътрешнорегионалните различия. Изграждането на подходящи пътища и качествени връзки ще повиши мобилността вътре в страната и ще осигури достъп до възможностите, които предоставят основните първокласни мрежи. В този смисъл, подобряването на транспортната достъпност като елемент от качеството на услугите включва по-нататъшното изграждане и разширяване на техническите характеристики и експлоатационните условия на **първокласната**, второкласна, третокласна и общинска пътна мрежа, така че да обхванат по-голяма

част от територията на страната. По този начин по-голям дял от населението ще получи висококачествени транспортни услуги от гледна точка на безопасност и съкращаване продължителността на пътуването.

Транспортните връзки са важен фактор за насърчаване на полицентричното развитие и играят важна роля за укрепване на различните агломерационни ареали и градските центрове от регионално значение и превръщането им в места, привлекателни за икономически дейности.

В частност, подобрените връзки ще обединят средно големите и малките градове с големите градски центрове и ще увеличат техния принос към кохезионното развитие на регионите.

1.4 Операция 2.1 “ Регионална и местна пътна инфраструктура ”

Основна цел на операцията е насърчаване на достъпността, взаимосвързаността и сближаването вътре в регионите чрез подобряване и ремонт на регионални и местни пътища.

2. СХЕМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ: “ПОДКРЕПА ЗА РЕХАБИЛИТАЦИЯ И РЕКОНСТРУКЦИЯ НА ВТОРОКЛАСНИ И ТРЕТОКЛАСНИ ПЪТИЩА”

Цел на настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е подобряване на достъпността до основните транспортни дестинации в рамките на районите за планиране чрез **строителство, реконструкция и рехабилитация на първокласни, второкласни и третокласни пътища.**

Ще бъдат финансирани дейности водещи до значително съкращаване на времето за пътуване и разширяващи полето за действие на регионалните центрове чрез предлагането на качествени услуги. Чрез целенасочените интервенции ще се цели подобряването на достъпа на периферните и икономически слаборазвитите територии до регионалните пазари на стоки и услуги, както и до големите индустриални центрове.

Също така ще се постигне достъп до общоевропейски транспортни коридори, ще се цели значително облекчаване на трафика, преминаващи през територията на България. Ще се постигне реален напредък при строителството на пътища от републиканската пътна мрежа.

С оглед минимизиране на риска от загуба на средства при прилагане на правилото N+3/2, на дванадесетото заседание на Комитета за наблюдение на ОПРР, проведено на 28 май 2013 г., е взето решение за включването на нов голям пътен проект, който ще допринесе за намаляване на риска от загуба на средства по програмата към 31.12.2013г. чрез намаляване на целта за постигане за 2013 г. Определеният проект е за **„Изграждане на Северна скоростна тангента от км 0+000 до км 16+540“**. След провеждане на обществената поръчка за избор на изпълнител на СМР се очаква стойността на проекта да възлиза на 235 млн.лв.

Настоящата схема ще подпомогне инвестициите на територията на цялата страна насочени към подобряването на:

- **Първокласни пътища (извън Трансевропейската транспортна мрежа) със значителен социален и икономически ефект;**

- Второкласни (извън Трансевропейската транспортна мрежа) и третокласни пътища, които обслужват вътрешнорегионални връзки и осигуряват възможности за развитие на техния специфичен икономически потенциал;
- Второкласни (извън Трансевропейската транспортна мрежа) и третокласни пътища осигуряващи достъп до райони с потенциал за развитие на туризъм.

Постигането на целта ще се основава на следните обективно измерими индикатори:

Индикатори:

1. Стойност на спестено време в евро/год в резултат от рехабилитирани и реконструирани пътища.
2. Увеличаване на трафика на пътници и товари по рехабилитирани пътища (база 2006 г.).
3. Км реконструирани пътища - първи, втори и трети клас.
4. Км изградени пътища – първи, втори и трети клас.

Очаквани резултати от настоящата схема за безвъзмездна финансова помощ:

1. До 2015г. да се постигне 208 000 евро/год. спестено време в резултат от рехабилитирани и реконструирани пътища за пътници и товари.
2. Увеличаване на трафика на пътници и товари по рехабилитирани пътища спрямо 2006 г. с 27% към 2015г.
3. 1300 км реконструирани пътища – първи, втори и трети клас до 2015 г.
4. 16,54 км изградени пътища – първи клас до 2015 г.

2.1 Процедура за изпълнение на схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

Процедурата за изпълнение на настоящата схема е **процедура за директно предоставяне** на безвъзмездна финансова помощ в съответствие с ПМС №121/ 31.05.2007 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативните програми, съ-финансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС.

Съгласно чл.9 ал.1 от ПМС №.121/31.05.2007г. процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е тази, при която проектно предложение може да подаде само кандидат, който изрично е посочен в съответната оперативна програма като конкретен бенефициент на помощта.

Това са предимно случаите, в които една организация/институция/орган притежава изключителна компетентност в областта на конкретната дейност, или е единствената организация, която оперира или има възможност да оперира в сферата на тази дейност.

Конкретният бенефициент по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е **Агенция „Пътна инфраструктура”**.

Процедурата за директно предоставяне се извършва на етапи, съгласно чл.9, ал.2 от ПМС № 121/31.05.2007г. и Вътрешните правила за провеждане на процедури за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на конкретен бенефициент по ОПРР 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие на ЕС.

3. ОБЩ РАЗМЕР НА ФИНАНСОВИТЕ СРЕДСТВА ПО ПРОЦЕДУРАТА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

Общият размер на средствата по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е както следва:

Бюджетна линия	Общ размер на финансовите средства	Съфинансиране от ЕФРР (85%)	Национално съфинансиране (15%)
BG161PO001/2.1-01/2007	501 091 393 лева	425 927 684 лева	75 163 709 лева
	256 203 961 евро	217 773 367 евро	38 430 594 евро

Сумата представлява общият предвиден размер за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Договарящият орган си запазва правото да не разпредели посочената по-горе сума при недостатъчен брой качествени проектни фишове към средносрочната рамкова инвестиционна програма, отговарящи на предварително зададените критерии.

Общият индикативен размер на средствата по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ може да бъде ревизиран и в съответствие със степента на усвояемост на средствата от страна на конкретния бенефициент предвид принципа на Европейската комисия за автоматично освобождаване на частта от бюджетния ангажимент за оперативна програма, която не е била използвана за плащане до края на третата година, следваща бюджетното задължение по програмата от 2007г. до 2010г. В тази връзка, Договарящият орган си запазва правото да не разпредели частта от посочената по-горе сума, за която не е сключен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ до края на 2011г.

Размер на безвъзмездната финансова помощ за отделните проектни фишове към средносрочната рамкова инвестиционна програма:

За отделните проектни фишове, включени в средносрочната рамковата инвестиционна програма, които могат да бъдат финансирани по тази покана, важат следните размери на минимален и максимален размер:

Минимален размер на безвъзмездната финансова помощ: 1 000 000 лв.

Максимален размер на безвъзмездната финансова помощ: 97 700 000 лв.

За голям проект за „Изграждане на Северна скоростна тангента от км 0+000 до км 16+540“ по смисъла на чл.39 от Регламент (ЕО) № 1083/2006¹:

Минимален размер на проекта: 97 791 500 лв.

Максимален размер на проекта: НП.

Минимален размер на безвъзмездната финансова помощ: НП.

Максимален размер на безвъзмездната финансова помощ: 235 000 000 лв.

¹ В случай, че необходимият финансов ресурс за реализиране на големия проект не може да бъде осигурен със средства по линия на Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013 г. до 31.12.2015 г., както и в случай, че проектът не бъде одобрен от ЕК, средствата следва да се осигурят от държавния бюджет. За целта УО на ОПРР е предприел инициатива за наддоговаряне на ОПРР чрез Решение на Министерски съвет.

ВАЖНО!

По настоящата покана за представяне на рамкова инвестиционна програма **не се изисква съфинансиране от конкретния бенефициент като част от националното съфинансиране (15%) в рамките на БФП (100%).**

В случай на голям проект по смисъла на чл.39 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 безвъзмездната финансова помощ по схемата е до размера на сумата по решението² съгласно представения финансов анализ, но не повече от посочения максимален размер на БФП. В този случай бенефициентът следва да осигури собствен принос в размер на разликата между общата стойност на проекта и размера на безвъзмездната финансова помощ по ОПРР (100%).

Собственият принос от бенефициента може да бъде осигурен за целия период на изпълнение на проекта от различни източници, собствени приходи, заем от банка или друга финансова институция и други. Размерът и източниците на финансиране на собственото участие на бенефициента, следва да бъдат отразени във финансовия анализ и в анализа на финансовата устойчивост, изготвени за проекта.

Управляващият орган си запазва правото да не предостави изцяло горепосочената сума, в случай че предвидените за изпълнение дейности изискват по-малък финансов ресурс или представеното проектно предложение не отговаря на изискванията.

С безвъзмездната финансова помощ по схемата се финансират само допустими разходи до размера на финансовия недостиг по проекта, изчислен във финансовия анализ.

4. ПРАВИЛА ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ ПО НАСТОЯЩАТА ПОКАНА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

Настоящите изисквания за кандидатстване определят правилата за представяне, подбор и изпълнение на средносрочна рамкова инвестиционна програма и проектни фишове, съгласно процедурата на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ в съответствие с чл.6, ал. 1, т.2 и чл.9 (1) на ПМС № 121/ 31.05.2007 г. и Вътрешните правила на Управляващия орган за провеждане на процедури за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на конкретен бенефициент по ОПРР.

Кандидатстването по настоящата схема за безвъзмездна финансова помощ се осъществява въз основа на средносрочна рамкова инвестиционна програма и проектни фишове към нея. Рамковата инвестиционна програма и проектните фишове се изготвят от конкретния бенефициент и се одобряват от Договарящия орган по реда на гореспоменатите Вътрешни правила.

Рамковата инвестиционна програма е средносрочен документ, разработван за финансовата рамка 2007-2013г. Тя включва секторен анализ, оценка на потребностите, цели, мерки, индикатори за наблюдение, набор от зрели проекти и бюджет.

² Съгласно Указанията за прехти, генериращи приходи (Приложение й).

Проектните фишове представляват предложения за проекти, кандидатстващи за безвъзмездна финансова помощ, включващи формуляр за кандидатстване, бюджет и други придружителни документи. Проектните фишове са неразделна част от средносрочната рамкова инвестиционна програма на конкретния бенефициент.

Голям проект по смисъла на чл.39 от Регламент (ЕО) №1083/2006 също представлява неразделна част от средносрочната рамкова инвестиционна програма на конкретния бенефициент.

ВАЖНО!

Изпълнители от страна на конкретния бенефициент:

Конкретният бенефициент на безвъзмездна финансова помощ може да възложи изпълнението на дейностите по проектните фишове на изпълнители. Изпълнителите от страна на конкретния бенефициент не са партньори по проектите и изборът им следва да се осъществи съгласно Закона за обществените поръчки и съответните подзаконовни нормативни актове.

Договарящият орган ще осъществява предварителен, текущ и последващ контрол за спазване от страна на конкретния бенефициент на процедурите за определяне на изпълнители. При представяне на искане от страна на конкретния бенефициент за плащане, Договарящият орган ще извършва проверка на процедурите за определяне на изпълнители с оглед признаване на разходите за съответната дейност, възложена на изпълнители.

По настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ не се допуска участието на партньори.

4.1 Правила по отношение на проекти, генериращи приходи

За „проекти генериращи приходи“ по смисъла на чл.55 от Регламент на Съвета (ЕО) No.1083/2006г. от 11 юли 2006г. относно определянето на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) No.1260/1999, **стойността на допустимите разходи не следва да надвишава разликата между текущата стойност на инвестиционните разходи и текущата стойност на нетните приходи от инвестицията за период от 30 години.**

Текущата стойност на инвестиционните разходи и текущата стойност на нетните приходи от инвестицията се определят като част от финансовия анализ/анализа „разходи-ползи“ за всеки конкретен проект „генериращ приходи“. За нуждите на изчисляването на генерирането или негенерирането на прихода, разходите за подготовка на инвестиционния проект се считат за част от инвестиционните разходи.

Когато не е възможно да се оценят предварително приходите, приходите, генерирани в рамките на 5 години от приключването на проекта, се приспадат от разходите за проекта, които са декларирани към Европейската комисия и следва да се възстановят от Бенефициента.

4.2 Допустими дейности по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

4.2.1. Продължителност

Планираната продължителност на дейностите, предвидени във всеки проектен фиш към рамковата инвестиционна програма **не може да надвишава 24 месеца**.

Конкретният бенефициент трябва да предвиди в продължителността на проектите по всеки отделен проектен фиш процедури като подготовка и одобрение на техническата документация, издаване на необходимите разрешителни, провеждане на обществена поръчка за строителство, услуга и/или доставка, необходимо време за строителство, отчетност, окончателно разплащане към изпълнителите.

4.2.2 Териториален обхват:

Дейностите по настоящата схема могат да се осъществяват на цялата територия на страната

4.2.3. Допустими дейности за финансиране /видове проекти/ по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са:

- **Строителство, реконструкция и рехабилитация на първокласни пътища извън Трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T)³ със значителен социален и икономически ефект;**
- **Строителство³, реконструкция и рехабилитация на второкласни (извън Трансевропейската транспортна мрежа) и третокласни пътища, които обслужват вътрешнорегионални връзки и осигуряват възможности за развитие на техния специфичен икономически потенциал;**
- **Строителство³, реконструкция и рехабилитация на второкласни (извън Трансевропейската транспортна мрежа) и третокласни пътища осигуряващи достъп до райони с потенциал за развитие на туризъм.**

Предложените дейности трябва да бъдат насочени към изпълнението на целите на настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и да са свързани с целите на операция 2.1 и приоритетна ос 2 на Оперативната програма. С приоритет ще се бъдат проектите, които показват значителен социален и икономически ефект с оглед намаляване на регионалните различия.

При разработването на проектите конкретният бенефициент задължително трябва да предвиди в изпълнението на проектите дейности:

- **Одит на проекта** – одитът на проекта трябва да бъде извършен от регистриран експерт-счетоводител или фирма за одит **или от звеното за вътрешен одит към бенефициента**, като докладът за одит трябва да бъде приложен към окончателния финансов отчет на проекта;
- **Дейности за разпространение на информация и публичност** – съгласно чл. 6 от Общи условия към финансираните по Оперативна програма “Регионално развитие”

³ Дейността е в съответствие с проект за изменение на ОПРР, който предстои да бъде внесен в Европейската комисия за одобрение през месец септември 2013 г.

2007-2013г. договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и Насоките за осъществяване на мерките за информация и публичност, изготвени от Управляващия орган (**Приложение 3** към настоящите Изисквания за кандидатстване). С оглед осигуряване публичността и информирането на обществеността относно финансовия принос на ЕС за реализацията на даден проект е необходимо проектното предложение да предвижда пресконференция/конференция/кръгла маса по повод стартирането на проекта, както и подобно събитие при приключване на проекта за оповестяване резултатите от реализацията му.

4.2.4. Недопустими дейности/проекти за финансиране по настоящата схема за безвъзмездна финансова помощ са:

- Дейности за **строителство**/рехабилитация/реконструкция на **първокласни**, второкласни и третокласни пътища в обхвата на трансевропейските мрежи (TEN);
- Всякакви дейности от търговски характер, генериращи приходи за кандидата;
- Дейности, свързани с политически партии;
- Благотворителни дарения;
- Дейности, финансирани от бюджета на други програми на Общността.
- Дейности свързани с предоставяне на услуги различни от тези за визуализация, строителен надзор и одит на проекта.
- Дейности свързани с придобиване на машини, оборудване и пр.

ВАЖНО!

Проект, подпомаган по други европейски програми, както и по национални програми с публично финансиране, не може да бъде едновременно допустим и за финансова помощ по настоящата схема за същите дейности. Следователно конкретният бенефициент, подпомаган по други европейски програми и по национални програми с публично финансиране, може да кандидатства по настоящата покана за безвъзмездна финансова помощ единствено за други, нефинансирани по тези програми, дейности.

4.2.5. Степен на проектна готовност

Предвидените в проектните фишове инвестиционни дейности трябва да се основават на:

- **Технически или работен проект** съгласно Закона за устройство на територията, Наредба №4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти и Норми за проектиране на пътища, придружен от подробна количествено-стойностна сметка по видове СМР;
- **Оценка на съответствието на инвестиционния проект със съществените изисквания към строежите** изготвена като комплексен доклад от лицензирана фирма-консултант /независим строителен надзор/ съгласно чл.142 от ЗУТ
- **Разрешение за строеж съгласно чл.148-156 от ЗУТ;**
- **Разрешителни и/или одобрения от съответните институции** (ако са необходими такива съгласно българското законодателство).

За голям проект по смисъла на чл.39 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 конкретният бенефициент задължително представя към проектното предложение следните документи:

1. Подробно предпроектно проучване, включващо:

- варианти на трасето (включващо минимум три варианта) – маршрут и разположение на възможните трасета,
- достатъчна обосновка за вида (двулентови или трилентови, в съответствие с българското законодателство) на избрания вариант на трасето, доказваща неговата целесъобразност и техническа изпълнимост (в съответствие със законоустановени ограничения на допустимите скорости). Препоръчително е изготвяне на мултикритериен анализ, определящ избора на конкретния вариант. Мултикритериен анализ следва да включва икономическа и финансова оценка на всеки един от разглежданите варианти. Също така трябва да бъдат изследвани възможните рискове или пречки при осъществяване на избрания вариант както и да бъдат представени решения за тяхното преодоляване.
- изследване на трафик потоци/трафик прогноза, изготвяне на транспортен модел и представяне на резултатите от него
- възможни варианти на изпълнение на довеждащата/съпътстващата инфраструктура (включително пътни възли и съоръжения), съществуваща или предвидена за изграждане на територията на града/областта
- Технически възможности

Следва да включва обосновка на съответствието на проекта със стратегии и планове за развитието на региона и целите на политиката по отношение на инфраструктурата. Целите на проекта трябва да бъдат описани, като се използва количествена информация във възможно най-голям обем, така че максимално добре да се опишат съществуващите проблеми, които да бъдат преодоляни с проекта.

Проучването трябва да съдържа план за възлагане на обществени поръчки за изпълнението на проекта и график на отчуждителните процедури.

2. Анализ разходи и ползи

Анализът разходи-ползи трябва да се съобразява с насоките на ЕК за изготвяне на анализ разходи-ползи - „Ръководство за анализ на инвестиционни проекти по разходи и ползи” и „Указания към методиката за изготвяне на анализ разходи-ползи” (Работен документ 4), издадени от Генерална дирекция „Регионална политика” на ЕК, публикувани на интернет страницата <http://www.eufunds.bg>); „България-Общи указания за анализа на разходите и ползите за проекти, подкрепяни от Кохезионния фонд и ЕФРР в периода 2007-2013 г.” приети с Решение на МС от 17.06.2009 г., наричани по-долу България - Общи насоки за АРП; Указания за изготвяне на АРП в транспортния сектор“ (МФ, МТИТС, НКЖИ, „Метрополитен“ ЕАД, АПИ).

Предназначението на анализа на разходите и ползите е да идентифицира и даде финансово изражение на всички възможни въздействия (финансово, икономическо, социално, екологично и др.), с цел определяне на разходите и ползите от проекта. Разходите и ползите се оценяват по

метода „с нарастваща стойност“ (incremental approach), като се разглежда разликата между сценария, включващ изпълнението на проекта („с проект“), и алтернативен сценарий, при който проектът не се изпълнява, („без проект“). Основната цел на анализа е да докаже, че в рамките на целите на регионалната политика на ЕС проектът едновременно е целесъобразен от икономическа гледна точка (икономическа нетна настояща стойност > 0) и се нуждае от финансов принос от Фондовете, за да бъде финансово изпълним (финансова нетна настояща стойност без финансов принос от ЕС < 0).

В рамките на анализа на разходите и ползите следва да бъде определено нивото на финансов недостиг на проекта. На базата на нивото на финансов недостиг се изчислява размерът на БФП като процент от допустимите разходи по проекта.

При анализа на финансовата устойчивост на инвестицията следва да се покажат източниците на финансиране на проекта, в това число на частта от инвестиционните разходи (допустими или недопустими), които няма да бъдат финансирани от ОПРР. Финансовите прогнози следва да покажат финансовата устойчивост на проекта, което означава наличието на положителен кумулативен паричен поток за всяка година от времевия хоризонт.

На електронен носител трябва да се представят всички таблици и изчисления, включени в анализа разходи-ползи във формат Excel, позволяващ да се проследи логиката на направените изчисления.

Представената информация (като отделни таблици в рамките на един електронен файл във формат Excel и като отделни подточки от текста на предпроектното проучване) следва да съдържа най-малко следните раздели:

- Общи допускания с базовите входни параметри, които се използват във финансовия и икономическия анализ, като източниците на тези допускания следва да бъдат ясно указани;
- Резултати от анализа на търсенето и транспортното моделиране;
- Детайлна разбивка на инвестиционните разходи по проекта (включително използвана валута, единична стойност, количество, обща стойност без и със ДДС);
- Подробна разбивка на оперативните разходи „без проект“ и „със проект“;
- Финансов анализ, базиран на прилагането на инкрементален подход: изчисляване на показателите FNPV/C, FIRR/C, FNPV/K, FIRR/K, нивото на финансов недостиг;
- Финансова устойчивост на проекта през годините на неговото изпълнение. Когато собственикът и операторът на инфраструктурата не са едно и също лице, следва да се изготви консолидиран анализ на финансовата устойчивост от гледна точка на проекта като цяло;
- Източници на финансиране
- Амортизационен план на кредита, ако е предвидено заемно финансиране;
- Икономически анализ: фискални и ценови корекции, остойносттаване на ползите от проекта, изчисляване на показателите ENPV, EIRR и BCR;
- Анализ на чувствителността,
- Анализ на риска.

3. Анализ на въздействието върху околната среда. Решение по ОВОС.

Необходимо е да бъде представено положително решение по Оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) за обекта, включен в проекта или решение, с което е преценено, че не е необходимо да се извършва ОВОС. Решението следва да потвърждава прилагането на най-добри налични техники. В случай че решението по ОВОС е издадено преди ЗИД на ЗООС (обн. ДВ бр. 105/2008 г.) или когато с решението по ОВОС не е потвърдено прилагането на най-добри налични техники се представя и Комплексно разрешително.

Решението по ОВОС и комплексното разрешително трябва да се отнасят за същото проектно предложение и да съответстват на обхвата на проектното предложение (местоположение, капацитет и др.), което бенефициентът представя. Решението по ОВОС трябва да обхваща всички съоръжения и инфраструктура, върху които се предвижда да се осъществяват интервенции. Следва да се представи подробна информация за проведените обществени консултации във връзка с издаването на решението, както и образувани съдебни производства.

Решение по Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони

Решение за съгласуване на планове, програми, проекти или инвестиционни предложения, с което е преценено, че няма вероятност да окажат значително отрицателно въздействие върху защитените зони (чл. 18 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони); или решение за оценка за съвместимост на план/програма/проект или инвестиционно предложение с предмета и целите на опазване на съответната защитена зона от мрежата НАТУРА 2000 (чл. 28 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони) в случаите, когато оценката за съвместимост не се осъществява по процедурата по ОВОС или ЕО/ или становище по чл.3 от Наредбата, че програмата, проектът или инвестиционното предложение не подлежи на оценка за съвместимост.

ВАЖНО!

Задължение на кандидата е да провери дали проектът му подлежи на оценка на въздействието върху околната среда съгласно чл.81 от Закона за опазване на околната среда, като се обърне към съответните компетентни органи съгласно чл.94 от Закона за опазване на околната среда за преценка на необходимостта от ОВОС. В случай на необходимост от ОВОС, последната се изготвя и се представя като част от техническата документация по проекта.

Задължение на кандидата е да провери и дали проектът му подлежи на оценка по чл.31 от Закона за биологичното разнообразие за съвместимостта на проекта с предмета и целите на опазване на защитените зони, като се обърне към съответните компетентни органи съгласно чл.7 от Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони. В случай на необходимост от оценка за съвместимост, последната се изготвя и се представя като част от техническата документация по проекта.

Само при установяване, че не се изискват оценка на въздействието върху околната среда и оценка за съвместимост на проекта с предмета и целите на опазване на защитените зони, се попълва приложената Декларация ВЗ: Декларация за ОВОС и Натура 2000.

Проектните фишове в средносрочната рамкова инвестиционна програма се подреждат от конкретния бенефициент по приоритетност и степен на проектна готовност в низходящ ред.

ВАЖНО!

Задължение на конкретния бенефициент е да представи към всеки проектен фиш, включен в средносрочната рамкова инвестиционна програма, **инвестиционния проект в целия му наличен обем** (технически или работен проект съгласно Закона за устройство на територията, Наредба №4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти и Норми за проектиране на пътища, придружен от подробна количествено-стойностна сметка по видове СМР, доклад за оценка на съответствието със съществените изисквания към строежите) и **свързаната с него налична документация** (съгласувания, одобрения и разрешения и др.).

4.3. Допустими и недопустими разходи

4.3.1. Допустими разходи: разходи, които се признават при отпускане на безвъзмездна финансова помощ

При предоставяне на безвъзмездната финансова помощ по конкретен проектен фиш ще бъдат взети под внимание само „допустимите разходи“. Бюджетът представлява както предварителна оценка на очакваните разходи, така и максимален размер на „допустимите разходи“. Единичните стойности на допустимите разходи трябва да се базират на нормативно определени размери или на реални пазарни цени.

Допустимите разходи не трябва да противоречат на:

1. Правилата, описани в *Регламент (ЕО) №1080/2006г.* на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие и за отмяна на Регламент (ЕО) №1783/1999г., *Регламент (ЕО) №1083/2006г.* на Съвета относно определянето на общи разпоредби за Европейския регионален фонд, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999г.,
2. ПМС №62/ 21.03.2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, за финансовата рамка 2007-2013 г., и
3. ПМС №245/ 09.10.2007 г. за приемане на детайлни правила за допустимост на разходите по Оперативна програма „Регионално развитие“, съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие, за финансовата рамка 2007-2013г.

За да се считат за допустими в контекста на проектните фишове **и големия проект** към средносрочната рамкова инвестиционна програма, **разходите трябва:**

- да са необходими за изпълнението на проекта, да са заложи в договора по смисъла на чл.3 от ПМС №121/ 31.05.2007 г. и да отговарят на принципите за добро финансово управление – икономичност, ефикасност и ефективност на вложените средства;
- да са действително извършени и да бъдат отчетени въз основа на първични счетоводни документи или други документи с еквивалентна доказателствена стойност съгласно националното законодателство;
- да са действително платени и отчетени през периода за допустимост на разходите по чл.3 от ПМС №245/ 09.10.2007г.;
- да са отразени в счетоводната и данъчната документация на конкретния бенефициент и да могат да бъдат проследени въз основа на ефективно функционираща одитна пътека;
- да могат да се установят и проверят и да бъдат подкрепени от оригинални разходооправдателни документи;
- да не са финансирани по друг проект, програма или друга финансова схема, финансирана от публични средства на националния или европейския бюджети;
- да са извършени за дейности по Оперативната програма в съответствие с разпоредбите на приложимото законодателство;
- разходите, свързани с изпълнението на договори за доставка на стоки и предоставяне на услуги са допустими, ако договорите са сключени при спазване изискванията на националното законодателство за възлагане на обществени поръчки.

Период на допустимост на разходите

Общият период на допустимост на разходите по Оперативната програма се определя съгласно чл. 3, ал. 1 от ПМС № 62 от 21.03.2007 г., а именно от 01.01.2007 г. до 31.12.2015г. **Разходите за строителство на 1-ви, 2-ри и 3-ти клас пътища, както и за реконструкция/рехабилитация на 1-ви клас пътища ще бъдат допустими от датата на внасяне на изменението на ОПРР за разширяване обхвата на дейностите по Операция 2.1 „Регионална и местна пътна инфраструктура“ в Европейската комисия до 31.12.2015 г.**

Преки допустими разходи

Преките допустими разходи по настоящата схема и съгласно ПМС № 245/ 09.10.2007 г. свързани с изпълнението на дейностите по сключени договори, са обобщени в следните основни групи:

- разходи, свързани със заснемания, идейни, технически и работни проекти и с оценка на съответствието на проектите, съгл. чл. 142, ал.4 от Закона за устройство на територията **в размер до 5% от стойността на строително-монтажните работи, финансирани от безвъзмездната финансова помощ по проекта;**

- разходи, свързани с набавянето на необходими разрешителни документи, изискващи се от националното законодателство, включително и свързаните с тях такси, дължими на съответните компетентни органи;
  - разходи, свързани с подготовката на документация за участие в процедура за възлагане на обществени поръчки и за провеждане на процедурите за избор на изпълнители в съответствие с националното законодателство в тази област;
  - разходи за строителни и монтажни работи за⁴:
    - строителство, реконструкция и рехабилитация на пътища 1, 2 и 3 клас извън Трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T), включително пътни съоръжения, пътни принадлежности, подземни и надземни мрежи и проводни в обхвата на пътя;
- разходи за авторски и строителен надзор в размер не повече от 5% от стойността на строително-монтажните работи, финансирани от безвъзмездната финансова помощ по проекта;
  - непредвидени разходи за СМР - в размер до 10% от стойността на строително-монтажните работи, финансирани от безвъзмездната финансова помощ по проекта;
  - разходи, свързани с въвеждането на обекта в експлоатация;
  - разходи за услуги, които са пряко свързани с проекта, съфинансиран от Оперативната програма и са необходими за неговата подготовка и изпълнение, като транспорт, инженерни, консултантски, правни и нотариални, изследвания и експертни проучвания, геоложки проучвания, разходи за предпроектни проучвания, разходи за оценка на въздействието върху околната среда, разпространение на информацията, финансово-счетоводна проверка, одит, застраховки и други ;
  - разходи за дейности по информиране и публичност за проекта, съфинансиран по Оперативната програма – до 1% от преките допустими разходи, финансирани от безвъзмездната финансова помощ по проекта;
  - разходи за одит - не трябва да надвишават 1% от общия размер на безвъзмездната финансова помощ по проекта;

ВАЖНО!

Разходите за строителство/рехабилитация/реконструкция на 1-ви клас пътища, и за строителство на 2-ри и 3-ти клас пътища ще бъдат верифицирани от УО на ОПРР, само в случай че:

1. **Разходите са извършени от бенефициента след датата на внасяне на изменение на ОПРР за разширяване обхвата на дейностите по Операция 2.1 „Регионална и местна пътна инфраструктура“ в Европейската комисия до 31.12.2015 г.**
2. **Разходите са в съответствие с влязло в сила изменение на ПМС № 245/ 09.10.2007 г. за разширяване обхвата на допустимите дейности за интервенции върху пътища.**

⁴ Разходите са в съответствие с проект за изменение на ПМС № 245/ 09.10.2007, който е в процес на съгласуване и предстои през месец август да бъде внесен в Министерския съвет за одобрение.

Допустими непреки разходи:

Разходи за човешки ресурси, включващи:

- разходи за възнаграждения за лица, пряко ангажирани с дейности по управлението и/или изпълнението на проекта, включително дължимите осигурителни вноски, и
- разходи за командировки (пътни, дневни и квартирни) на лица, пряко ангажирани с дейности по управлението и/или изпълнението на проекта в страната при положение, че са извършени и отчетени в съответствие с приложимата нормативна уредба в тази област;

Разходите за човешки ресурси не трябва да надвишават 2% от стойността на преките допустими разходи, финансирани от безвъзмездната финансова помощ по проекта.

Ръководителят на проекта трябва да отговаря на изискванията на ПМС №330/ 5.12.2011 г. за допълнение на постановление № 62 на Министерския съвет от 2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, за финансовата рамка 2007-2013 г.

ВАЖНО!

Ръководителят на инфраструктурен проект, финансиран по Оперативна програма „Регионално развитие” трябва да отговаря на следните изисквания:

Да има висше образование с образователно-квалификационна степен бакалавър или магистър с не по-малко от 3 години професионален опит в управлението и/или изпълнението, координацията, контрола и администрирането на инфраструктурни проекти или

да има средно специално образование и най-малко 5 години професионален опит в управлението и/или изпълнението, координацията, контрола и администрирането на инфраструктурни проекти.

В случай, че дейностите по управление на проекта се изпълняват от служители на конкретния бенефициент, при определяне на възнагражденията на членовете на екипа бенефициентът следва да спазва ПМС №330/ 05.12.2011 г. за допълнение на ПМС №62 на МС от 2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС, за финансовата рамка 2007-2013 г. и Указанията за регламентиране, планиране и отчитане на възнагражденията на лицата, наети във връзка с изпълнението на проектите, финансирани по ОПРР (публикувани на сайта на ОПРР, www.bgregio.eu. Рубрика „Изпълнение на договори”, подменю „Указания за изпълнение на договори”.

Специфични допустими разходи:

Невъзстановимият данък добавена стойност е допустим разход, съгласно Указание на Министерство на финансите № 91-00-502/27.08.2007 г. за третиране на ДДС като допустим разход при изпълнение на проекти по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС (**Приложение И от Насоките за кандидатстване**).

Бенефициентът определя ДДС като невъзстановим, когато:

- 1 бенефициентът не е регистриран по ЗДДС;
- 2 бенефициентът е регистрирано лице по чл.99 и чл.100, ал.2 по ЗДДС;
- бенефициентът е регистрирано лице по ЗДДС на основание, различно от посоченото в т.2, и стоките и услугите, финансирани по настоящата схема са предназначени за:
- извършване на освободени доставки по глава четвърта по ЗДДС, или
- безвъзмездни доставки, или за дейности, различни от икономическата дейност на лицето.
- бенефициентът е регистрирано лице по ЗДДС и правото на приспадане на данъчен кредит за получените стоки и услуги, финансирани по настоящата схема, не е на лице на основание чл.70, ал.1, т.4, 5 от ЗДДС.

4.3.2. Недопустими разходи

Недопустими разходи по схемата за безвъзмездна финансова помощ са недопустимите разходи съгласно правилата за Структурни фондове на ЕС: Регламент (ЕО) №1080/2006г. на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие и за отмяна на Регламент (ЕО) 1783/1999г., Регламент (ЕО) №1083/2006г. на Съвета относно определянето на общи разпоредби за Европейския регионален фонд, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999г., ПМС №62 от 21 март 2007 г., както и ПМС №245/ 09.10.2007 г. за приемане на детайлни правила за допустимост на разходите по Оперативна програма „Регионално развитие”, съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие, за финансовата рамка 2007-2013 г.

Недопустими разходи съгласно разпоредбите на ПМС № 62/21.03.2007г и ПМС 245/09.10.2007г.

- разходи, за които вече е получавана публична безвъзмездна помощ от националния или европейския бюджети, дори и частично;
- разходите, определени за недопустими съгласно чл. 4, ал. 13 и чл. 9, ал. 1 на ПМС № 62/21.03.2007г.;
- разходи по договори за услуги и доставки, свързани със следните договори с подизпълнители (чл.8, ал.3 на ПМС 245/09.10.2007г.):
  - договори с подизпълнители, които увеличават разходите за изпълнение на дейността, без да създават добавена стойност;
  - договори с посредници и консултанти, в които плащането е определено като процент от общия разход за дейността, освен ако конкретният бенефициент може да докаже, че плащането се отнася за действително извършената работа или услуга;

- разходи за лихви, разносните за финансови трансакции, комисионните и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута, и други чисто финансови разходи;
- други данъци и такси, с изключение на случаите, предвидени в чл. 7, т. 11 на ПМС 245/09.10.2007г.;
- разходи за покриване на възможни бъдещи загуби или дългове;
- възстановим данък добавена стойност съгласно чл.9, ал.1 на ПМС № 62/21.03.2007г.

Специфични недопустими разходи по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са:

- Разходи за закупуване на машини, съоръжения и оборудване и нематериални активи;

Направеният от конкретния бенефициент **принос в натура** не представлява действителен разход и **не се счита за допустим**. Този принос няма да бъде зачитан за съфинансиране от страна на конкретния бенефициент по настоящата схема.

ВАЖНО:

Размерът на безвъзмездната финансова помощ е дължим до размера на сертифицираните допустими разходи. Извършените от конкретния бенефициент недопустими разходи не подлежат на възстановяване.

5. НАЧИН НА КАНДИДАТСТВАНЕ И ПРОЦЕДУРА ЗА ОЦЕНКА НА СРЕДНОСРОЧНАТА РАМКОВА ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА И ПРОЕКТНИТЕ ФИШОВЕ

5.1. ФОРМУЛЯР ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

Конкретният бенефициент трябва да използва Формулярите за кандидатстване (средносрочна рамкова инвестиционна програма и проектен фиш - **Приложения А и Б**) със съответните приложения към настоящите Изисквания за кандидатстване, публикувани на интернет-страницата на Оперативната програма - www.bgregio.eu и интернет-страницата на МРРБ - www.mrrb.government.bg

Формулярите за кандидатстване трябва да бъдат попълнени максимално ясно в зададения WORD-формат **на български език**. Конкретният бенефициент трябва да опише подробно изпълнението на целите на средносрочната рамкова инвестиционна програма, ползите от нея и съответствието с целите на настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Няма да се приемат Формуляри за кандидатстване, попълнени на ръка.

Формулярите за кандидатстване със съответните приложения трябва да бъдат подадени в 1 оригинал и 2 копия.

Формулярът на средносрочна рамкова инвестиционна програма (Приложение А), формулярът на проектен фиш (Приложение Б), Бюджет на проекта - Таблица 1: Общи

допустими разходи, Таблица 2: Източници на финансиране и Таблица 3: Опис на разходите за публичност (Приложение Б1), Количествено-стойностна сметка (Приложение Б2), Анализ на цените по ресурси (Приложение Б3) трябва да бъдат представени и на електронен носител (на компактдиск). Представените електронни файлове трябва да съдържат идентично предложение на това, което е представено на хартия. Всеки елемент от проектното предложение (Приложения А, Б, Б1, Б2, Б3) трябва да бъде представен като отделен и уникален електронен файл (например Формулярът на средносрочна рамкова инвестиционна програма не трябва да бъде разделен на няколко файла).

При подаване на голям проект по смисъла на чл. 39 на регламент на Съвета (ЕО) №1083/2006 формулярът и съпътстващите документи се подават на български и английски език. При противоречие между информацията в българската и английската версия на документацията, за вярна се приема информацията на български език.

Формулярът за кандидатстване трябва да бъде попълнен внимателно, изчерпателно и максимално ясно.

За улеснение на обработката на проектните предложения, моля представете оригинала и 2-те копия, отпечатани на хартия във формат А4, подвързани отделно и ясно обозначени като „оригинал” и „копие”. Всеки класьор следва да съдържа опис на приложените документи, включително и на отделните части от техническата документация.

Указаният по-горе набор от документи трябва да бъде опакован надлежно.

5.2. КАК И КЪДЕ СЕ ИЗПРАЩАТ РАМКОВАТА ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА И ПРОЕКТНИТЕ ФИШОВЕ

Попълнените формуляри за кандидатстване със съответните приложения трябва да бъдат подадени в запечатан плик с препоръчана поща, по куриер или да бъдат доставени на ръка на следния адрес:

гр. София пощ. код 1303, бул. “Тодор Александров” № 109,

Министерство на регионалното развитие,

Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие”,

Отдел „Изпълнение на програмните приоритети”, ет. 2.

При получаване на попълнените формуляри за кандидатстване със съответните приложения към тях на конкретния бенефициент се издава разписка с подпис и дата.

На плика, съдържащ целия пакет за кандидатстване, трябва да бъде написано следното:

ПРОЕКТНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ – ДА НЕ СЕ ОТВАРЯ	
Бюджетна линия:	BG161PO001/2.1-01/2007
Приоритетна ос:	2. „Регионална и местна достъпност”
Операция:	2.1. „Регионална и местна пътна инфраструктура”
Име на схема:	“Подкрепа за рехабилитация и реконструкция на второкласни и третокласни пътища”.

Наименование на проект: .....

Пълното име на конкретния бенефициент: .....

БУЛСТАТ на конкретния бенефициент: .....

5.3. ПРОЕКТНИ ФИШОВЕ

Крайният срок за получаване на средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектни фишове за 2009 година е **30 Януари 2009г.**

През 2009 година по Схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ ще могат да се подават проектни фишове и **от 02 Ноември до 30 Ноември 2009г.**

За 2010 година по Схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ ще могат да се подават проектни фишове **до 30 Декември 2010г.**

За 2011 година по Схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ ще могат да се подават проектни фишове **до 01 август 2011г.**

За 2012 година по Схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ ще могат да се подават проектни фишове **до 28 август 2012г., 16:00 ч. местно време.**

За 2013 година по Схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ ще могат да се подават проектни фишове **до 31 януари 2013г., 16:00 ч. местно време, до 14 юни 2013г., 16:00 ч. местно време и до 15 август 2013г., 16:00 ч. местно време.**

Крайният срок за подаване на проектно предложение за голям проект по смисъла на чл. 39 на регламент на Съвета (ЕО) №1083/2006 е **15 август 2013 г., 16:00 ч. местно време.**

5.4. ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

Въпроси във връзка с попълването на формулярите за кандидатстване и изискванията по настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна помощ могат да се задават на:

Електронен адрес: opr@mrregio.gov.bg,

Факс: 9405 639, или

Адрес за кореспонденция: **гр.София пощ. код 1303,**

бул. "Тодор Александров" № 109,

Министерство на регионалното развитие,

Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие”,

Отдел „Изпълнение на програмните приоритети”, ет.2.

Въпросите се задават **не по-късно от 21 дни преди съответния краен срок за получаване на проектни предложения**, като ясно се посочва номера на бюджетната линия на схемата за безвъзмездна помощ.

Отговорите на зададените въпроси се публикуват в рубриката „Въпроси-отговори” на интернет-страницата на Оперативната програма www.bgregio.eu **не по-късно от 11 дни преди съответния краен срок за получаване на предложенията.**

Във връзка с принципите за еднакво третиране на кандидатите Договорящият орган не може да дава предварително мнение относно приемливостта на даден кандидат или проектно предложение.

5.5. ОЦЕНКА НА СРЕДНОСРОЧНАТА РАМКОВА ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА И НА ПРОЕКТНИТЕ ФИШОВЕ КЪМ НЕЯ

Средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове към нея се оценяват в съответствие с критериите, описани в настоящите Изисквания за кандидатстване. Критериите не подлежат на изменение по време на провеждането на процедурата.

Оценката се документира чрез попълването на оценителни таблици. Оценката на средносрочната рамкова инвестиционна програма и на проектните фишове към нея включва следните етапи:

I. Оценка на административното съответствие и допустимостта.

II. Оценка на качеството (техническа и финансова оценка).

Всички етапи на оценката се извършват от Оценителна комисия, назначена със заповед на ръководителя на Договорящия орган.

5.5.1 Оценка на административното съответствие и допустимостта

Оценката на административно съответствие и допустимостта включва проверка за спазването на следните изисквания:

- Средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове към нея се отнасят за схемата, за която има обявена покана за представяне на средносрочна рамкова инвестиционна програма и проектни фишове;
- Формулярите за представяне на средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове отговарят на всички формални изисквания и на образците, публикувани с настоящите Изисквания за кандидатстване;
- Всички придружителни документи, упоменати в контролния лист за проверка на административното съответствие, са представени съгласно изискванията.
- Съответствие с допустимите дейности по настоящата схема;
- Съответствие с минималния/ максималния размер на допустимите разходи по проектните фишове към средносрочната рамкова инвестиционна програма;
- Съответствие с минималния размер на национално съфинансиране;
- Съфинансирането от ОПРР /ЕФРР/ е в рамките на максималния допустим праг;
- Рамковата инвестиционна програма и проектите към нея предвиждат мерки, свързани с публичността и разпространението на информация, съгласно изискванията за кандидатстване;
- Съответствие на рамковата инвестиционна програма с хоризонталните политики на ЕО (насърчава се равнопоставеността и социалното включване, устойчивото развитие и опазването на околната среда, създава се добавена стойност, използват се иновативни подходи).

В случай, че съществуват неясноти по подадените документи, оценителната комисия може да изиска допълнителна информация и/или документи, удостоверяващи подадената информация.

ВАЖНО!

Средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове към нея преминават към следващия етап на оценка (техническа и финансова оценка), само ако са получили положителен отговор („да“) на всички критерии за оценка на административното съответствие и на допустимостта, изброени по-горе.

5.5.2. Оценка на качеството (техническа и финансова оценка)

„Техническа и финансова оценка“ е оценка по същество на средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове, която се извършва в съответствие с предварително оповестените критерии за оценка.

ТАБЛИЦА ЗА ОЦЕНКА НА ТЕХНИЧЕСКОТО И ФИНАНСОВО КАЧЕСТВО НА СРЕДНОСРОЧНАТА РАМКОВА ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА И ПРОЕКТНИТЕ ФИШОВЕ

1.	Критерии за оценка на качеството на средносрочната <u>рамкова инвестиционна програма</u> (техническа и финансова оценка)	Максимална оценка	Точка от Формуляра на средносрочна рамкова инвестиционна програма
	1.1. Степен на съответствие с целите на операция 2.1 „Регионална и местна пътна инфраструктура“ и на настоящата схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	5	т. 2.1 и т.2.2
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Рамковата инвестиционна програма съответства на целта на операцията и връзката е точно, ясно и подробно описана;</i> ▪ <i>Рамковата инвестиционна програма отговаря на общата цел и конкретните цели на настоящата схема за безвъзмездна финансова помощ;</i> ▪ <i>Целите и задачите на рамковата инвестиционна програма са ясно структурирани и обосновани.</i> 	Оценка 5	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Два от горепосочените критерии са изпълнени</i> 	Оценка 3	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Един от горепосочените критерии е изпълнен</i> 	Оценка 1	
	1.2.Приложимост и реалистичност на предложените в средносрочната рамкова програма дейности за постигане на целите.	5	т. 2.3 и т.2.4
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Предложените действия са добре дефинирани и структурирани;</i> ▪ <i>Предложените действия са подходящи и необходими, съответстват на целите и очакваните резултати. Действията са насочени към постигане на целта на рамковата програма и очакваните резултати;</i> ▪ <i>Предложените действия надграждат други подобни проекти, изпълнени върху целевата територия.</i> 	Оценка 5	

	- Два от горепосочените критерии са изпълнени	Оценка 3	
	- Един от горепосочените критерии е изпълнен	Оценка 1	
	1.3.Надеждна система за управление и контрол на предложените в средносрочната рамкова програма проекти.	5 x2	т. 1.2.2, т.1.3 и т.1.4.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Конкретният бенефициент притежава необходимия административен капацитет за изпълнението на дейностите, включени в рамковата инвестиционна програма; ▪ Конкретният бенефициент е внедрил необходимите системи за управление и контрол, гарантиращи и обезпечавачи изпълнението на проектните фишове и процедури, включени в рамковата инвестиционна програма; ▪ Конкретният бенефициент разполага с изградена система за осъществяване на процедури по вътрешен мониторинг и контрол на включените в рамковата инвестиционна програма дейности; ▪ Конкретният бенефициент има изграден управленски екип за изпълнение на рамковата програма с ясно описание на функциите и отговорностите на членовете, гарантиращ изпълнението ѝ. 	Оценка 5 x2	
	- Два от горепосочените критерии са изпълнени	Оценка 3 x2	
	- Един от горепосочените критерии е изпълнен	Оценка 1 x2	
	1.4.Гарантиране на устойчивост (финансова и институционална) на резултатите от програмата и ефективно изпълнение на дейностите включени в нея.	5	т. 2.5 и т.2.6
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Предвидена е възможност ползите от рамковата инвестиционна програма за целевите групи да продължат да съществуват и след края на финансирането; ▪ Конкретният бенефициент е посочил детайлно потенциалните източници за финансиране след приключване на рамковата инвестиционна програма и те са реалистични и надеждни; ▪ Индикаторите за въздействие и резултат са реалистични и надеждни и носят непосредствени ползи за целевите групи на програмата; ▪ Индикаторите за продукт са значими и допринасят за изпълнението на целите на програмата. 	Оценка 5	
	▪ Два от горепосочените критерии са изпълнени	Оценка 3	
	▪ Един от горепосочените критерии е изпълнен	Оценка 1	
	1.5.Необходимост на предложените разходи за реализацията на програмата.	5	т.2.9
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Конкретният бенефициент е избрал оптималния път (разходи/резултати/ефект) към решаване на проблема и представяне на търсените ползи; ▪ От бюджета е видно, че изразходването на планираните средства е обосновано от наличната потребност; ▪ Реалистичност (икономичност) на предвидените разходи (съпоставка с пазарните цени на съответните 	Оценка 5	

		<i>стоки/услуги.)</i>		
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Два от горепосочените критерии са изпълнени; 	Оценка 3	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Един от горепосочените критерии е изпълнен 	Оценка 1	
		Обща максимална оценка:	30	
2.	Критерии за оценка на качеството на <u>проектните фишове</u> (техническа и финансова оценка)		Максимална оценка	Точка от Формуляра на проектен фиш
	2.1.Съответствие на проектния фиш			
		2.1.1. Степен на съответствие с целите на операцията и настоящата схемата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	5	т.3.1
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Проектът съответства на целта на операцията и връзката е точно, ясно и подробно описана; ▪ Проектът отговаря на общата цел и конкретните цели на настоящата схема за безвъзмездна финансова помощ; ▪ Целите и задачите на проекта са ясно структурирани и обосновани 	Оценка 5	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Два от горепосочените критерии са изпълнени 	Оценка 3	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Един от горепосочените критерии е изпълнен 	Оценка 1	
		2.1.2.Съответствие с хоризонталните политики на ЕО (създава се добавена стойност, използват се иновативни подходи, насърчава се равнопоставеността и социалното включване, устойчивото развитие и опазването на околната среда)	5	т.3.5
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Проектът допринася за реализиране на принципа за осигуряване на равнопоставеност, превенция на дискриминацията и осигуряване на социално включване; ▪ Проектът допринася за реализиране на принципа за устойчиво развитие; ▪ Проектът допринася за подобряване на опазването на околната среда; ▪ Проектът допринася за създаване на добавена стойност и предвижда иновативни подходи, в това число споделяне на добри практики 	Оценка 5	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Проектът допринася за реализиране на два от хоризонталните принципи 	Оценка 3	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Проектът допринася за реализиране на един от хоризонталните принципи 	Оценка 1	
		2.2.Обосновка на проекта и методология		
		2.2.1.Съответствие на проектното предложение с конкретните нужди и проблеми на целевия район/сектор.	5	т.3.2 и т.3.3.
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Направеният анализ демонстрира познаване на нуждите и проблемите на сектора; ▪ При обосновката на предложението са използвани данни от международни, национални и регионални източници или документи, както и официални статистически данни и информация, проучвания от конкретния бенефициент; ▪ Проектът е в съответствие с целите на Стратегията за развитие на транспортната инфраструктура до 2015г и други приложими 	Оценка 5	

	<i>стратегически документи в сферата на транспорта;</i>		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Два от горепосочените критерии са изпълнени</i> 	Оценка 3	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Един от горепосочените критерии е изпълнен</i> 	Оценка 1	
	2.2.2. Ясно дефинирани крайни бенефициенти и целеви групи.	5	т.3.4.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Заинтересованите страни, които имат отношение към решаване на проблема, са ясно идентифицирани;</i> ▪ <i>Измежду заинтересованите страни са избрани и включени в проектния фиш тези, които имат най-пряко отношение към постигане на целта;</i> ▪ <i>Проектът адресира по подходящ начин идентифицираните нужди и проблеми на целевите групи.</i> 	Оценка 5	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Два от горепосочените критерии са изпълнени</i> 	Оценка 3	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Един от горепосочените критерии е изпълнен</i> 	Оценка 1	
	2.2.3. Ясно дефинирани дейности, гарантиращи качеството на очакваните резултати от проекта.	5	т.4.1. и т.6
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Предложените дейности са подходящи и необходими, съответстват на целите и очакваните резултати;</i> ▪ <i>Дейностите са описани подробно и обхватът и времетраенето им е напълно ясен;</i> ▪ <i>Предложените дейности по ясен начин допринасят за развитието на специфичен икономически потенциал и осигуряват допълнителни възможности за развитието на туризма;</i> ▪ <i>Конкретният бенефициент е приложил методика на чиято база е извършил избора на пътната отсечка, включена в настоящия проектен фиш.</i> 	Оценка 5	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Два от горепосочените критерии са изпълнени</i> 	Оценка 3	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Един от горепосочените критерии е изпълнен</i> 	Оценка 1	
	2.2.4. Наличие на ясна методология за изпълнение на проекта. Ясен и изпълним план за действие.	5	т.4.2., т.4.3. и т.4.6.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Предложените методи са подходящо избрани, добре структурирани и описани и ще доведат до постигане на заложените цели и резултати; Налична е връзката между тях и предложените дейности;</i> ▪ <i>Методите са подходящо избрани с оглед предложения екип за реализация на проекта;</i> ▪ <i>Времевият обхват на отделните дейности в плана за действие е реалистичен; разпределението на дейности във времето е балансирано и позволява гладко управление и изпълнение</i> ▪ <i>Представена е информация за планираните процедури за избор на изпълнители от страна на конкретния бенефициент по ЗОП.</i> 	Оценка 5	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Два от горепосочените критерии са изпълнени</i> 	Оценка 3	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Един от горепосочените критерии е изпълнен</i> 	Оценка 1	
	2.2.5. Ясно дефинирани резултати и продукти, реалистични и обективно измерими индикатори.	5	т.5.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Резултатите и продуктите са ясно дефинирани и съответстват на предвидените дейности; посочени са очакваните продукти/резултати към всяка отделна дейност; ▪ В предложението е описано как очакваните резултати допринасят за изпълнението на специфичните/конкретните цели на проекта, както и на рамковата програма и на операцията като цяло; ▪ Индикаторите са ясни, конкретни и изчерпателни; ▪ Източниците на информация са ясни и изчерпателни. 	Оценка 5	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Три от горепосочените критерии са изпълнени 	Оценка 3	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Един от горепосочените критерии е изпълнен 	Оценка 1	
	2.3. Бюджет и ефективност на разходите		
	2.3.1.Реалистичен бюджет, задоволително съотношение между прогнозните разходи и очакваните резултати.	5 x2	т.9 и Бюджет на проектния фиш
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Очакваните резултати и ефект са напълно съпоставими с предвидените разходи; ▪ Бюджетните пера са ясни, детайлни и връзката между разходи и резултати е видима; ▪ Заложените количества са реалистични; ▪ Заложените средства са добре разпределени за разходване във времето. 	Оценка 5 x2	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Три от горепосочените критерии са изпълнени 	Оценка 3 x2	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Един от горепосочените критерии е изпълнен 	Оценка 1 x2	
	Обща максимална оценка:	45	

Методология за техническа и финансова оценка на средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове:

Критериите за оценка са обособени в раздели и подраздели. Всеки подраздел получава 1, 3 или 5 точки по следната скала: 1 – слабо съответствие, 3 - частично съответствие и 5 - пълно съответствие.

ВАЖНО!

Минимално допустимият праг, под който рамковата инвестиционна програма се отхвърля е **20 точки.**

Проектни фишове, получили оценка **под 27 точки,** не подлежат на класиране.

В резултат от техническата и финансова оценка на средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове, Договарящият орган си запазва правото да отстрани заложен от конкретния бенефициент дейности, по препоръка на Оценителната комисия, в случаите, когато те са недопустими и/или са свързани с недопустими разходи. Договарящият орган си запазва правото да намали проектобюджета по препоръка на Оценителната комисия, в случаите, в които разходите са недопустими или не отговарят на пазарната им стойност, като се съблюдава изискването за процентно съотношение между отделните разходи.

ВАЖНО!

Проектните фишове се оценяват и класират в низходящ ред съобразно получената оценка. В зависимост от степента на съответствие с критериите за оценка, оценителната комисия може да ограничи броя на проектните фишове, които да получат безвъзмездна финансова помощ.

5.5.3. Оценка на голям проект

По отношение на оценката на голям проект по смисъла на чл.39 от Регламент (ЕО) №1083/2006 г., УО е отговорен да извърши проверка на формуляра за кандидатстване и съпътстващата документация. Проектното предложение се оценява в съответствие с критериите, описани в настоящите Изисквания за кандидатстване. В случай на голям проект по смисъла на чл. 39 на регламент на Съвета (ЕО) №1083/2006 Европейската комисия е най-високото ниво, на което се дава окончателното одобрение.

В случай на установени неточности и непълноти при оценката на проектното предложение, то може да бъде връщано на бенефициента по реда на чл. 34, ал. 6 от ПМС № 121/2007. В процеса на оценката, от бенефициента може да се изискват допълнителни документи и разяснения, както и да се изисква изменение на някои аспекти от представеното проектно предложение.

В хода на оценката, при необходимост може да бъде изискана допълнителна информация от компетентни органи във връзка с оценката на проектното предложение или отделни негови аспекти. Кореспонденцията в тази връзка се изпраща за информация и до бенефициента.

Ако бенефициентът не представи изисканата информация в указания срок или в процеса на разяснения и корекции пропуските не могат да бъдат отстранени, проектното предложение може да бъде отхвърлено.

По преценка на оценяващия екип може да бъде организирана консултативна среща за разясняване на възникнали въпроси. В случай, че бенефициентът откаже да въведе поисканите промени и/или в представените документи не е отразил правилно коментарите, проектното предложение може да бъде отхвърлено. Ще бъде проверявано дали параметрите на инвестиционния проект съответстват на първоначално представените параметри. При съществено разминаване в информацията, представена в предварителните консултации и в подаденото проектно предложение, проектът може да бъде отхвърлен.

Оценката се документира чрез попълването на оценителна таблица, включваща следните критерии:

Таблица за оценка на голям проект по смисъла на чл.39 от Регламент 1083/2006

№	Критерии за оценка на голям проект	Да	Не	НП
1	Формулярът за кандидатстване е попълнен и представен в указания формат и е надлежно подписан и подпечатан.			
2	Бенефициентът е попълнил и представил всички изискуеми документи по образците, съгласно изискванията за тяхното изготвяне, определени в изискванията за кандидатстване.			
3	Проектът се предвижда да бъде осъществен в съответствие с посочения териториален обхват за конкретната схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.			

4	Исканото финансиране (БФП) е в указаните граници съгласно изискванията за кандидатстване.			
5	Продължителността на проекта е в указаните граници, съгласно изискванията за кандидатстване.			
6	Обхватът на предвидените за финансиране от БФП дейности по проекта е съобразен с допустимите дейности по конкретната схема.			
7	Исканата БФП ще финансира само допустими разходи съгласно изискванията за кандидатстване			
8	Проектът допринася за постигането на целите на операцията и на конкретните цели, определени в изискванията за кандидатстване.			
9	Проектът е в съответствие с хоризонталните политики на ЕО (насърчава се равнопоставеността и социалното включване, устойчивото развитие и опазването на околната среда, създава се добавена стойност, използват се иновативни подходи).			
10	Индикаторите за мониторинг на изпълнението и резултата, заложиени в проекта, са ясно дефинирани и остойностени и са съобразени с изискванията за кандидатстване.			
11	Целевите групи на проекта са ясно дефинирани.			
12	Дейностите на проекта са ясно и правилно идентифицирани. Графикът за изпълнение е разумен.			
13	Съдържанието на предпроектното проучване отговаря на обхвата, посочен в изискванията за кандидатстване			
14	В предпроектното проучване са взети пред вид пазарното и технологично развитие, бъдещото търсене и ограниченията в капацитета, специфичното местоположение и конкуренцията, местните условия, националните изисквания, рискът за околната среда и т.н.			
15	Избраната алтернатива е най-подходяща от разгледаните варианти по отношение на техническите ограничения и рисковете, които могат да окажат влияние върху проекта или да застрашат успеха му.			
16	Анализът на разходите и ползите е разработен в съответствие с изискванията за кандидатстване.			
17	Анализът на разходите и ползите доказва, че проектът е целесъобразен от икономическа гледна точка (нетна икономическа настояща стойност > 0).			
18	Изчисленията в анализа на разходите и ползите са добре обосновани и правилни, използвани са подходящи допускания, данни и методология (обхват на анализа, варианти, ползи, взети под внимание и тяхното остойностяване).			
19	Направен е коректен анализ на риска, който е отразен в анализа на разходите и ползите и в непредвидените разходи.			
20	Преките и непреките икономически влияния са правилно оценени като са използвани подходящи цени, методология за прогнозиране и сценарии за растеж			
21	Представеният финансов анализ демонстрира финансовата устойчивост на инвестицията, включително осигурява достатъчно средства за необходими реинвестиции през целия референтен период			
22	Избраната схема на финансиране и обосновката за размера на помощта е			

	подходяща и адекватна.			
23	Предвиденият принос на ЕС съответства на резултатите от финансовия анализ и на правилата, определени в чл. 55 и чл. 56 на Регламент на Съвета (ЕО) 1083/2006 и неговите изменения.			
24	Разходите, които се иска да бъдат възстановени по проекта, не са предмет на финансиране от друг проект, програма или схема, финансирана от публични средства, средства от националния бюджет и/или бюджета на ЕО			
25	За инвестиционното предложение е постановено положително решение по ОВОС или решение, с което е преценено да не се извършва ОВОС или становище, че не попада в обхвата на ЗООС и може да бъде осъществено в съответствие с Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони			
26	Проектът спазва принципите за превантивно действие и опазване на околната среда (в проекта са отчетени всички условия на издадените разрешителни за проекта)			
27	Финансовият план на проекта е подробно и ясно разписан и е в съответствие със заложените дейности			
28	Обектите на интервенция са върху държавна недвижима собственост или върху терени с учредено право на строеж в полза на бенефициента			
29	Предназначението на обектите на интервенция няма да бъде променяно за период от 5 години след приключване на дейностите по проекта.			
30	Бенефициентът е осигурил източник/ци на финансиране за разходите по проекта, които не се покриват от безвъзмездната финансова помощ по оперативната програма, включително за собствено участие.			
31	Бенефициентът е предвидил организационна структура/звено за управление на проекта, в съответствие с изискванията, посочени в поканата за кандидатстване, и е предвидил механизми, позволяващи мониторинг и текущ контрол на изпълнението на проекта и своевременното предприемане на корективни мерки			
32	Бенефициентът е предвидил дейности по извършване на независим одит на проекта			
33	Предвидени са дейности за информация и публичност, в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 1828/2006			

5.6. СПИСЪК НА ДОКУМЕНТИТЕ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

Конкретният бенефициент по настоящата схема за безвъзмездна финансова помощ следва да представи:

Основни документи:

- Формуляр на средносрочна рамкова инвестиционна програма – **Приложение А** към Изискванията за кандидатстване;
- Формуляр на проектен фиш - **Приложение Б** към Изискванията за кандидатстване;

- Формуляр за кандидатстване в случай на голям проект (по образец Приложение А1 и А2)
- Бюджет на проектния фиш – **Приложение Б1** към Изискванията за кандидатстване (включва 3 таблици: Таблица 1: Общи допустими разходи, Таблица 2: Източници на финансиране и Таблица 3: Опис на разходите за публичност. Всички таблици на бюджета на проектния фиш следва да бъдат подписани и подпечатани от представляващия конкретния бенефициент;
- Автобиография на ръководителя на рамковата инвестиционна програма – **Приложение Г** към Изискванията за кандидатстване. **Не се прилага за голям проект.**

Съпътстващи документи при кандидатстване с голям проект:

Към формуляра за кандидатстване се прилагат и изброените по-долу съпътстващи документи, които представят подробно кандидата и данните, представени във формуляра за кандидатстване. В случай на голям проект документите се представят на български език на хартиен и електронен носител и на английски език на електронен носител.

1. Подробно предпроектно проучване – на български и английски език.

2. Анализ разходи и ползи – на български и английски език.

3. Положително решение по ОВОС за всички обекти на инвестицията или решение на компетентната инстанция, с което е преценено, че не е необходимо да се извършва ОВОС или становище, че интервенциите в проектното предложение не попадат в обхвата на ЗООС – копие на оригиналния документ, заверен с подпис и печат на конкретния бенефициент и гриф „Вярно с оригинала” и превод на английски език.

4. Решение по Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони – копие на оригиналния документ, заверен с подпис и печат на конкретния бенефициент и гриф „Вярно с оригинала”, а в случай на голям проект: и превод на английски език.

5. Официално становище на JASPERS за проекта (Completion Note), ако е приложимо.

6. Копие на техническа документация, ако е налична, и други разрешителни или документи, свързани с инвестиционното намерение и демонстриращи неговата степен на готовност.

7. Индикативна количествено-стойностна сметка съгласно Приложение Б2 в един оригинал и две копия и в електронен формат (CD). Електронният вариант на документа трябва да съдържа идентична информация, както представения вариант на хартия. Приложение Б2 следва да бъде подписано и подпечатано от представляващия конкретния бенефициент;

За “големи проекти” по смисъла на чл. 39 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 бенефициентът прилага и декларация от компетентния орган, отговорен за наблюдението на защитените зони от мрежата НАТУРА 2000 **на български и английски език** (по образец **Приложение Г1** и **Приложение Г2**).

Техническа документация към проектите фишове:

- **1 копие на технически или работен инвестиционен проект** съгласно ЗУТ, Наредба № 4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти и Норми за проектиране на пътища, придружен от подробна количествено-стойностна сметка по видове СМР, **разрешение за строеж съгласно чл.148 от ЗУТ**, заверени с подпис, печат на конкретния бенефициент и текст „Вярно с оригинала”.
- **Количествено-стойностната сметка** се представя съгласно **Приложение Б2** в един оригинал и две копия и в електронен формат (CD). Електронният вариант на документа трябва да съдържа идентична информация, както представения вариант на хартия. **Приложение Б2** следва да бъде подписано и подпечатано от представляващия конкретния бенефициент;
- **Анализ на цените по ресурси**, въз основа на които са определени единичните цени на всички СМР в проектното предложение, съгласно Приложение Б3 /предава се **само на електронен носител**/;
- **Доклад за оценка на съответствието със съществените изисквания към строежите** съгласно чл.142, ал.6 от ЗУТ- копие заверено с подпис, печат на конкретния бенефициент и гриф „Вярно с оригинала”;
- **Решение на Общинския съвет, че елементите на подземната техническа инфраструктура под обекта на интервенция са напълно изградени и/или реконструирани към момента на кандидатстване и не се предвижда планово изграждане или реконструкция на съществуващата подземна инфраструктура за период от 5 години след приключване на дейностите по проекта (в случай, че обектът на интервенция преминава през населено място);**
- **Решение по ОВОС (включително и нетехническо резюме на доклада за ОВОС за съответното инвестиционно предложение и информация относно проведените консултации с компетентните органи по околната среда, засегнатата общественост и, ако случаят е такъв, с други държави-членки) или Решение за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, с което е преценено да не се извършва ОВОС или писмено становище от съответната РИОСВ, че инвестиционното предложение не е предмет на процедура по ОВОС по реда на ЗООС.**

Подкрепящи документи към средносрочната рамкова инвестиционна програма:

Към момента на кандидатстване конкретният бенефициент е длъжен да представи следните подкрепящи документи към средносрочната рамкова инвестиционна програма:

1. Копие от регистрацията си по ЕИК (БУЛСТАТ), заверено с подпис и печат на конкретния бенефициент и текст „Вярно с оригинала”.
2. Копие от ДДС регистрацията си, заверено с подпис и печат на конкретния бенефициент и текст „Вярно с оригинала”.

3. Годишен баланс за последната финансова година, за която счетоводните отчети са приключени - копие, заверено с подпис и печат на конкретния бенефициент и текст „Вярно с оригинала“.

Забележка: всички документи, представени като копия, трябва да бъдат заверени с подпис, печат на конкретния бенефициент и гриф “Вярно с оригинала”. Подкрепящите документи следва да са на български език.

5.7. УВЕДОМЯВАНЕ ОТНОСНО РЕШЕНИЕТО НА ДОГОВАРЯЩИЯ ОРГАН

Конкретният бенефициент ще бъде уведомен писмено за решението на Договарящия орган във връзка със средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове.

Решението за одобряване на средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове съдържа общия размер на отпусната безвъзмездна финансова помощ и списък на проектните фишове, одобрени за финансиране. Договарящият орган уведомява писмено конкретния бенефициент за решението си в срок от 30 работни дни от издаване на решението за одобрение.

Важно!

Решението на Договарящия орган да отхвърли даден проектен фиш и/или да не предостави безвъзмездна финансова помощ е окончателно.

При кандидатстване с проектно предложение за голям проект по смисъла на чл. 39 на регламент на Съвета (ЕО) №1083/2006 след одобрение на проектното предложение УО изпраща на ЦКЗ копие от решението по чл. 27 ал. 1 т.1 на ПМС 121 от 31 май 2007г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ заедно с копие от документацията по проекта за изпращане на Европейската комисия.

Европейската комисия оценява проектното предложение, ако е нужно след консултация с външни експерти, включително и Европейската инвестиционна банка въз основа на информацията, която се предоставя от УО, като разгледа съответствието с приоритетите на оперативната програма, приноса му за постигането на целите на тези приоритети и съгласуваността му с другите политики на Общността.

Комисията приема решение във възможно най-кратък срок, но не по-късно от три месеца след представяне на проекта при условие че представянето е в съответствие с чл. 40 на Регламент № 1083/2006 г. Решението определя физическия обект, базата, върху която се прилага процентът на съфинансиране за приоритетната ос и годишния план на финансовия принос от ЕФРР.

Комисията може да откаже финансовия принос от европейските фондове като уведомява държавата-членка за мотивите си в срока и при условията, посочени по-горе.

5.8. УСЛОВИЯ, ПРИЛОЖИМИ КЪМ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СРЕДНОСРОЧНАТА РАМКОВА ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА И ПРОЕКТНИТЕ ФИШОВЕ, СЛЕД РЕШЕНИЕТО НА

ДОГОВАРЯЩИЯ ОРГАН ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

След одобряване на средносрочната рамкова инвестиционна програма и проектните фишове към нея и след постигане на взаимно съгласие Договарящият орган и конкретният бенефициент подписват **Рамково споразумение (Приложение Д)**, с което се определя реда и условията, при които Управляващият орган ще повери на конкретния бенефициент управлението на проектите, включени в средносрочната рамкова инвестиционна програма.

Одобрената Средносрочна рамкова инвестиционна програма и проектните фишове представляват неразделна част от Рамковото споразумение.

След сключване на Рамковото споразумение, Договарящият орган и конкретният бенефициент подписват отделен **договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Регионално развитие” за всеки одобрен проект**, включен в средносрочната рамкова инвестиционна програма.

В случай на голям проект по смисъла на чл. 39 на регламент на Съвета (ЕО) №1083/2006 към сключване на договор се пристъпва след като проектното предложение премине оценката от българска страна и от Европейската комисия и е одобрено от Комисията. Възможно е по решение на Ръководителя на Управляващия орган и съгласие на бенефициента да бъде сключен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и преди одобрение на проектното предложение от ЕК. В този случай в договора се включва клауза, че в случай на отхвърляне на проектното предложение от ЕК или при одобрение на проектното предложение с по-малък размер на безвъзмездната финансова помощ, договорът може да бъде прекратен или изменен и бенефициентът се задължава да възстанови пълно или частично вече изплатените суми.

Правата и задълженията, които възникват за конкретния бенефициент, са описани в приложения стандартен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ – специални и общи условия (**Приложения Е1 и Е2**).

5.8.1. Специфични условия приложими при изпълнението на проектите

Всички допустими разходи (надлежно доказани със съответната фактура или друг допустим счетоводен документ) могат да бъдат представени за плащане само веднъж – т.е. разходите, за които е поискана безвъзмездна финансова помощ не могат да бъдат представяни за плащане към други източници.

Конкретният бенефициент е задължен да докладва и отчита изпълнението на дейностите по проектите към средносрочната рамкова инвестиционна програма в съответните отчетни форми/формати и документи.

Конкретният бенефициент е задължен да осигури директен достъп на представители на Договарящия орган и/или на одитиращи институции да извършат проверка на място на резултатите от изпълнението на проектите.

Конкретният бенефициент трябва да води точна и редовна документация и счетоводна отчетност, отразяващи изпълнението на отделните проекти, използвайки подходяща и адекватна електронна система.

В съответствие с Указания на Министъра на финансите (№91-00-502/27.08.2007 г.) относно третиране на данък върху добавената стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, издадени на основание §6 от Преходните и заключителни разпоредби на ПМС №62/21.03.2007 г., бенефициентите са отговорни за администриране на процеса на определяне на данък върху добавената стойност като допустим разход. ПМС №62/21.03.2007г. въвежда понятието „възстановим данък добавена стойност” и го определя като недопустим разход за съфинансиране от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС. Конкретният бенефициент ще следва Указанията на Министъра на Финансите за определянето на ДДС като възстановим и като невъзстановим (допустим разход), за оформянето на искането за плащане, за документалната отчетност, както и всички други свои задължения по Указанията (**Приложение И** към настоящите Изисквания) във връзка с получаване на средства от Договарящия орган.

Дълготрайните материални и нематериални активи, придобити от конкретния бенефициент изцяло или частично с предоставената безвъзмездна помощ, не могат да бъдат прехвърляни на трети страни по време на изпълнението на проекта и в определен период след неговото завършване, съгласно т.7.2 от Общите условия към договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПРР (**Приложение Е2**). В случай на нарушение на тези условия, средствата, получени като безвъзмездна финансова помощ, се възстановяват в пълния им размер от бенефициента.

5.8.2. Окончателен размер на безвъзмездната финансова помощ, предоставена от Договарящия орган

Общата сума, която Договарящият орган ще изплати на конкретния бенефициент, не може да надвишава максималния размер на помощта. Размерът на безвъзмездната финансова помощ по договора е дължим до размера на сертифицираните допустими разходи извършените от конкретния бенефициент. Недопустими разходи не подлежат на възстановяване.

5.8.3. Невъзможност да се изпълнят целите на проектите

Ако конкретният бенефициент не може да изпълни дейностите, заложи в договора, Договарящият орган има правото да спре плащанията цялостно или частично, в зависимост от невъзможността за изпълнение на задълженията от страна на конкретния бенефициент

5.8.4. Промени в договора

Изменение на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ се извършва чрез сключване на анекс (допълнително споразумение) към договора по взаимно съгласие на страните.

Задължително подписване на допълнително споразумение се извършва в следните случаи:

- **Промяна на срока за изпълнение на договора за безвъзмездна финансова помощ (еднократно увеличаване на срока за изпълнение на договора на максимално допустимата продължителност на проект съгласно Насоките/Изискванията за кандидатстване по съответната схема).**

- Промяна в правно-организационната форма на бенефициент;
- Промяна в договорените дейности по проекта, която води до въвеждане на нови дейности/нови бюджетни пера. Освен в случаите на непреодолима сила, въвеждането на нови дейности е недопустимо за финансиране по безвъзмездна финансова помощ и следва да се отрази като собствен принос на бенефициента по бюджета на проекта;
- Намаляване размера на предоставената безвъзмездна финансова помощ по договора в резултат на констатирано от страна на ДО двойно финансиране на дейности/обекти на интервенция или част от дейности по проекта.
- Намаляване размера на безвъзмездната финансова помощ по договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с повече от 15 %, но не по-малко от 30 000 лв. в резултат на проведени от бенефициенти процедури за възлагане на обществени поръчки.
- Увеличаване на общия размер на отпуснатата безвъзмездна финансова помощ по договор по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с един единствен конкретен бенефициент, когато по схемата има свободен финансов ресурс. Увеличаването на общия размер на отпуснатата безвъзмездна финансова помощ по проекта задължително е обвързано с увеличаване на целевите стойности на индикаторите и/или с очакваните резултати/ефекти по проекта, и/или с повишаване на тяхната устойчивост;
- Промяна в резултат на одобряване от страна на Европейската комисия на „голям проект“ по смисъла на чл. 39 от регламент на Съвета 1083/2006, след сключване на договор за БФП.

Недопустими са промени в бюджета на договора, водещи до увеличаване на първоначално договорения процент и размер на безвъзмездната финансова помощ по договори/или водещи до превишаване на средствата по бюджетни пера, за които има нормативно определен размер.

Промени, подлежащи на уведомление, и/или изискващи одобрение, са допустими в случай, че отговарят на описаните в Указанията за бенефициенти за изменение на договори за БФП, публикувани на сайта на ОПРР www.bgregio.eu.

5.8.5. Плащания

Плащанията от Договарящия орган към конкретния бенефициент ще се извършват във формата на авансово, междинно/ междинни и окончателно плащания.

Авансовото плащане е в размер до 35% от стойността на безвъзмездната финансова помощ за проектите, по които е бенефициент.

Междинно/междинни и окончателно плащания се извършват на базата на действително извършени разходи и след представяне от конкретния бенефициент на искане за плащане, придружено от междинен/ междинни и окончателен финансов отчет.

5.8.6. Наблюдение на изпълнението на проектите и постигане на заложените резултати

Съгласно правилата на Регламент 1083/2006 г. (чл. 60(b)) и 1828/2006 г. (чл. 13(2)), Договарящият орган или упълномощените от него лица трябва да извършва проверки за удостоверяване на административните, финансовите, техническите и физическите аспекти на проектите. Проверките

могат да бъдат както административни – проверка на документи, предоставени за възстановяване на разходи, така и проверки на място за изпълнение на дейностите, заложи по проектите.

5.8.7. Отчитане на проектите

Конкретният бенефициент трябва да води точна и редовна документация и счетоводни отчети, отразяващи изпълнението на проектите към средносрочната рамкова инвестиционна програма, използвайки подходяща система за документация и счетоводно отчитане.

Конкретният бенефициент е задължен да пази цялата документация по проектите за срок от **три години след приключването на Оперативната програма**, освен ако в специален закон не е посочен по-дълъг срок в съответствие с чл. 90 от Регламент на Съвета № 1083/ 2006г.

След приключване на дейностите по всеки един от проектите към средносрочната рамкова инвестиционна програма, конкретният бенефициент е задължен да изготви и представи **окончателен технически доклад и окончателен финансов отчет**, попълнени по образец на Договарящия орган (**Приложения Е1-IV и Е1-V**), относно тяхното изпълнение и постигнати резултати. Окончателният доклад трябва да посочва и постигането на резултатите и целите на съответния проект чрез предварително зададените индикатори, както и да показва реалното изпълнение на заложените стойности на индикаторите. Докладът трябва да описва и основните проблеми, възникнали по време на изпълнението на съответния проект, както и как тези проблеми са били решени или причините за това да не бъдат преодолени. В случай, че не са постигнати резултатите от проекта или предварително зададените стойности на индикаторите, трябва да бъде предоставено подробно обяснение за причините.

Конкретният бенефициент трябва да води прецизни и редовни доклади и прозрачни сметки за изпълнението на проектите.

5.8.8. Генериране на приходи

Проект, генериращ приходи е този проект, който включва инвестиция в инфраструктура, чието използване генерира приходи през периода на неговото изпълнение, както и през съответния последващ референтен период. Приходите включват приходи получени от продажби, рента, услуги, събиране на такси, предоставяне на услуги срещу заплащане или други еквивалентни приходи, които се получават директно от ползвателите на инфраструктурата, изградена по проекта.

Генериране на приходи е всяка дейност, включваща предоставяне на услуга срещу заплащане, или дейност, която във всеки случай ще позволи на организацията да генерира приходи. Печалбите на проекта трябва да бъдат взимани под внимание, така че приносът на Общността да бъде относим към националното съфинансиране и да не се допуска свръхфинансиране.

ВАЖНО: Проекти, имащи потенциал за генериране на приходи трябва задължително да съдържат финансов анализ.

Финансовият анализ трябва да бъде подготвен от независим експерт. Сумата, необходима за извършване на финансов анализ може да бъде заложена като разход в бюджета на проекта.

Подробни указания относно извършването на финансови анализи за проекти, генериращи приходи, се съдържат в Указанията за проекти, генериращи приходи (**Приложение Й**).

За проектите, които не генерират приходи през периода на изпълнението си, както и през съответния последващ референтен период следва да се попълни Декларацията съгласно Приложение В2.

5.8.9. Публичност

Проектите към средносорочната рамкова инвестиционна програма трябва да предвиждат мерки за публичност и информираност за популяризиране на получената финансова подкрепа от Оперативна програма „Регионално развитие” чрез Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) в съответствие с правилата на ЕС за комуникация и визуализация, предвидени в чл. 8 от Регламент 1828/2006 г. на Комисията и приложение 1 към него и с Насоки за осъществяване на мерките по информация и публичност от бенефициентите по ОПРР (Приложение З).

5.9 Списък на приложенията

ДОКУМЕНТИ ЗА ПОПЪЛВАНЕ	<p>ПРИЛОЖЕНИЕ А: Формуляр на средносрочна рамкова инвестиционна програма, Контролен лист 1 и Контролен лист 2 за проверка.</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ А1: Формуляр за кандидатстване за голям проект по смисъла на чл. 39 на регламент на Съвета (ЕО) №1083/2006 на български език</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ А2: Формуляр за кандидатстване за голям проект по смисъла на чл. 39 на регламент на Съвета (ЕО) №1083/2006 на английски език</p>
	<p>ПРИЛОЖЕНИЕ Б: Формуляр на проектен фиш, Контролен лист 1 към формуляра на проектен фиш.</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ Б1: Бюджет на проекта (Таблица 1: Общи допустими разходи, Таблица 2: Източници на финансиране, Таблица 3: Опис на разходите за публичност).</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ Б2: Количествено-стойностна сметка.</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ Б3: Анализ на цените по ресурси.</p>
	<p>ПРИЛОЖЕНИЕ В1: Декларация, че проектът не е финансиран от национални програми с публично финансиране, европейски програми или други донорски програми.</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ В2: Декларация, че проектът не генерира приходи.</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ В3: Декларация, че не е необходим ОВОС.</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ В4: Декларация за липса на двойно финансиране <i>(представя се при сключване на договор за БФП).</i></p>
	<p>ПРИЛОЖЕНИЕ Г: Формуляр на автобиография на ръководителя на рамковата инвестиционна програма/проектния фиш.</p>
ДОКУМЕНТИ ЗА ИНФОРМАЦИЯ	<p>ПРИЛОЖЕНИЕ Д: Проект на рамково споразумение</p>
	<p>ПРИЛОЖЕНИЕ Е1: Проект на стандартен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ;</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-II: Образец на Искане за плащане;</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-III: Образец на доклад за фактически констатации;</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-IV: Образец на технически доклад;</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-V: Образец на междинен и окончателен финансов отчет;</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ Е1-VI: Декларация за собствен принос;</p> <p>ПРИЛОЖЕНИЕ Е2: Общи условия към финансираните договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПРР.</p>
	<p>ПРИЛОЖЕНИЕ Ж: Декларация за нередности</p>
	<p>ПРИЛОЖЕНИЕ XVII: Указания за съхранение на документите по Оперативна програма “Регионално развитие” 2007-2013 г.;</p>

ПРИЛОЖЕНИЕ З: Насоки за осъществяване на мерките по информация и публичност от бенефициентите по ОПРР.

ПРИЛОЖЕНИЕ И:

Указания на Министерство на финансите № 91-00-502/27.08.2007 г. за третиране на ДДС като допустим разход при изпълнение на проекти по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС.

Указания на Министерство на финансите ДНФ №.04/26.07.2010 г. относно условията и реда за изплащане на безвъзмездна финансова помощ със средства на Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз и кореспондиращото национално съфинансиране.

Указания на Министерство на финансите ДНФ № 05/21.10.2010 г. относно сертифициране на разходите по Оперативни програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз.

Указания на Министерство на финансите ДДС № 06/04.04.2008 г. относно редът и начинът за предоставяне и отчитане на средствата на Националния фонд от структурните фондове на ЕС и от Кохезионния фонд, както и на средствата на Разплащателната агенция към Държавен фонд „Земеделие”.

Указания на Министерство на финансите ДНФ № 07/22.12.2010 г. относно отписване и възстановяване на недължимо платени и надплатени суми, както и на неправомерно получени или неправомерно усвоени средства по проекти, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз

Постановление № 330/5.12.2011 г. за допълнение на Постановление № 62 на Министерския съвет от 2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз за финансовата рамка 2007-2013 г.;

ПРИЛОЖЕНИЕ И-1: Декларация за съгласие за предоставяне на информация във връзка с ДДС от компетентните органи по приходите;

ПРИЛОЖЕНИЕ И-2: Информация за размера на невъзстановимия данък върху добавена стойност, който се включва като допустим разход по проекта;

ПРИЛОЖЕНИЕ Й: Указания за проекти, генериращи приходи;

ПРИЛОЖЕНИЕ К: Общи насоки за избягване на конфликт на интереси по смисъла на чл. 52 от Регламент (ЕО) 1605/ 2002 и за спазване принципа на безпристрастност и независимост при управление на оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на ЕС;

ПРИЛОЖЕНИЕ Л: Методически указания относно определяне на размера на финансовите корекции за нарушения при изпълнението на проекти съфинансирани от ОПРР2007-2013.

ПРИЛОЖЕНИЕ М: Методика за проверка и корекция на цени в СМР в индикативната ККС на проектните предложения за инфраструктурни проекти по ОПРР